

Veneția, 7 martie 2026

CDL-AD(2026)001

COMISIA EUROPEANĂ PENTRU DEMOCRAȚIE PRIN DREPT
A CONSILIULUI EUROPEI
(COMISIA DE LA VENEȚIA)

LITUANIA

OPINIE

**PRIVIND PROIECTELE ȘI MODIFICĂRILE ADOPTATE LA LEGEA PRIVIND
RADIODIFUZIUNEA ȘI TELEVIZIUNEA NAȚIONALĂ A LITUANIEI**

**Adoptată de Comisia de la Veneția
în cadrul celei de-a 146-a sesiuni plenare
(Veneția, 6–7 martie 2026)**

întocmită pe baza observațiilor formulate de

**DL CHRISTOPH GRABENWARTER (Membru, Austria)
DL DAVID A. KAYE (Membru, Statele Unite ale Americii)
DNA ADELE MATHESON MESTAD (Membru Supleant, Norvegia)
DNA TANJA KERŠEVAN (Expert)**

www.venice.coe.int

Cuprins

I.	Introducere.....	3
II.	Context.....	4
A.	. Radioul și Televiziunea Națională Lituaniană (LRT).....	4
B.	Statutul constituțional al LRT și cadrul juridic intern.....	5
C.	Audituri ale LRT.....	7
D.	Modificări la Legea privind LRT.....	7
1.	Legea nr. XV-618.....	7
2.	Proiectele de lege nr. XVP-1052 și XVP-1119.....	9
III.	Standardele internaționale.....	11
IV.	Analiză.....	14
A.	Procedura legislativă.....	14
B.	Finanțarea LRT.....	16
C.	Procedura de revocare a Directorului General.....	20
1.	Pragul de vot.....	20
2.	Modalitatea de vot.....	23
3.	Temeiurile de revocare.....	27
4.	Domeniul temporal de aplicare al proiectelor de modificare.....	29
V.	Concluzie.....	31

I. Introducere

1. Prin scrisoarea din 3 decembrie 2025, dna Monika Garbačiauskaitė-Budrienė, Director General al Radioului și Televiziunii Naționale Lituaniene (LRT), a solicitat Comisiei de la Veneția a Consiliului Europei emiterea unei opinii urgente privind două seturi de modificări la Legea privind Radioul și Televiziunea Națională Lituaniană (denumită în continuare „Legea privind LRT”): Proiectul de lege nr. XVP-1052 privind revocarea Directorului General al LRT și Legea nr. XVP-618 privind reducerea finanțării LRT. Potrivit scrisorii de solicitare, aceste evoluții legislative, coroborate cu creșterea presiunilor politice și instituționale asupra LRT, ridică serioase îngrijorări cu privire la compatibilitatea acestora cu Constituția Lituaniei și cu standardele europene referitoare la independența și finanțarea serviciilor publice de media. La 11 decembrie 2025, Directorul General a transmis o solicitare suplimentară Comisiei de la Veneția pentru analizarea noului Proiect de lege nr. XVP-1119, care prevede o revizuire fundamentală a normelor privind revocarea anticipată a Directorului General al LRT, în cadrul aceleiași opinii urgente. Scrisoarea indică faptul că, luate împreună, cele trei modificări agravează riscurile sistemice la adresa independenței radiodifuzorului public național ([CDL-REF\(2025\)053](#)).
2. În cadrul celei de-a 145-a sesiuni plenare (12–13 decembrie 2025), Comisia de la Veneția a autorizat elaborarea Opiniei prin procedură urgentă, în temeiul articolului 14a din Regulamentul revizuit al Comisiei și în conformitate cu practica sa constantă de a accepta solicitări de opinii din partea instituțiilor naționale independente cu privire la legislația care le privește.¹
3. Dl Christoph Grabenwarter, dl David A. Kaye, dna Adele Matheson Mestad și dna Tanja Kerševan au acționat în calitate de raportori pentru prezenta opinie.
4. În perioada 19–20 ianuarie 2026, o delegație a Comisiei, compusă din dl David A. Kaye, dna Adele Matheson Mestad și dna Tanja Kerševan, însoțiți de dna Delphine Freymann și dl Mamuka Longurashvili din cadrul Secretariatului, s-a deplasat la Vilnius și a avut întrevederi cu reprezentanți ai majorității și opoziției parlamentare, ai Ministerului Culturii și Ministerului Afacerilor Externe, cu Directorul General, administrația și Consiliul LRT, consilieri ai Președintelui și ai Prim-ministrului, reprezentanți ai Curții Supreme, ai Inspectorului de Etică Jurnalistică, precum și cu reprezentanți ai societății civile, organizațiilor media și comunității internaționale. Comisia își exprimă recunoștința față de autoritățile lituaniene pentru sprijinul excelent acordat în organizarea întâlnirilor. Au fost transmise și observații scrise ulterior reuniunilor. Comisia mulțumește interlocutorilor pentru contribuțiile lor.

---

¹ De exemplu, consiliile judiciare, curțile supreme, instituțiile Ombudsmanului (Avocatului Poporului), precum și Grupul consultativ însărcinat cu evaluarea integrității și aptitudinii profesionale a candidaților pentru Curtea Constituțională a Ucrainei.

5. Ulterior vizitei, s-a decis revenirea la procedura ordinară de adoptare a opiniei, având în vedere evoluțiile survenite.
6. Prezenta opinie a fost elaborată în baza traducerii în limba engleză a modificărilor și documentelor aferente furnizate în CDL-REF(2025)053. Traducerea poate să nu reflecte cu exactitate versiunea originală în toate aspectele.
7. Prezenta opinie a fost elaborată în baza comentariilor formulate de raportori și a rezultatelor reuniunilor desfășurate la 19–20 ianuarie 2026 la Vilnius. Proiectul de opinie a fost examinat în cadrul reuniunii comune a Subcomisiilor pentru instituții democratice și pentru drepturi fundamentale din 5 martie 2026. În urma unui schimb de opinii cu domnul Artūras Zuokas, membru al Seimas-ului (Parlamentul Lituaniei), și doamna Monika Garbačiauskaitė-Budrienė, Director General al LRT, aceasta a fost adoptată de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 146-a sesiuni plenare (Veneția, 6–7 martie 2026). În cadrul aceleiași sesiuni, Comisia de la Veneția a autorizat, de asemenea, elaborarea unei Opinii privind proiectul de lege revizuit, solicitată de Directorul General al LRT la 3 martie 2026, prin procedura de urgență, în conformitate cu articolul 14a din Regulamentul de procedură revizuit al Comisiei.

II. Context

A. Radioul și Televiziunea Națională Lituaniană (LRT)

8. Potrivit unei definiții consacrate, „serviciile publice de media (PSM) desemnează radiodifuzarea realizată, finanțată și controlată de public pentru a servi interesul public. Fie prin televiziune, radio sau platforme digitale, conținutul acestora are ca scop informarea, educarea și divertismentul tuturor categoriilor de public”.² Radiodifuzorul public lituanian, Radioul și Televiziunea Națională Lituaniană (LRT), are o istorie de aproape un secol. Primul post de radio a început transmisiunile regulate în 1926, urmat de serviciul de televiziune în 1957. În prezent, LRT transmite pe trei canale TV și trei posturi de radio ³ și are aproximativ 700 de angajați. Site-ul de știri LRT este disponibil în limbile lituaniană, rusă, engleză și poloneză. ⁴ Alocațiile bugetare de stat destinate LRT pentru anul 2025 s-au ridicat la 79,6 milioane euro, reflectând o tendință constant ascendentă în ultimii ani: de la 46,3 milioane euro în

---

² <https://www.ebu.ch/about/public-service-media>. A se vedea, de asemenea, articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2024/1083 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024, de instituire a unui cadru comun pentru serviciile mass-media pe piața internă și de modificare a Directivei 2010/13/UE (*European Media Freedom Act*):„(3) «furnizor de servicii media de serviciu public» înseamnă un furnizor de servicii media cărui a i-a fost încredințată o misiune de serviciu public în temeiul dreptului național și care primește finanțare publică națională pentru îndeplinirea unei astfel de misiuni.”

³ <https://apie.lrt.lt/en/about-lrt/the-most-reliable-media>

⁴ <https://apie.lrt.lt/lrt/ziniasklaidos-grupe>

2020 la 53,79 milioane euro în 2021, 55,43 milioane euro în 2022, 63,44 milioane euro în 2023 și 72,9 milioane euro în 2024.⁵

9. În anul 2023, LRT a primit certificarea Journalism Trust Initiative (JTI) și a fost reînnoit în 2025.⁶ Date recente indică un nivel ridicat de încredere publică în LRT. Potrivit sondajelor din 2024, 73% dintre lituanieni au încredere în LRT, 87% consideră activitatea sa corespunzătoare nivelului cerut de profesionalism, iar 68% dintre respondenți apreciază pozitiv activitatea LRT.⁷ Aceste date au fost confirmate în cadrul vizitei în țară, unde majoritatea interlocutorilor, inclusiv reprezentanți ai autorităților, au subliniat performanța profesională a LRT și rolul său central în peisajul mediatic lituanian. În ansamblu, aceste constatări indică faptul că LRT se bucură de o credibilitate publică solidă și este percepută pe scară largă drept o sursă fiabilă și profesionistă de informare. În cadrul reuniunilor, reprezentanții LRT și ai asociațiilor media au subliniat că, în contextul geopolitic actual, LRT joacă un rol important în combaterea manipulării informaționale externe și a interferențelor străine (FIMI).

B. Statutul constituțional al LRT și cadrul juridic intern

10. Deși Constituția Lituaniei nu definește expres statutul constituțional al LRT ca radiodifuzor public, Curtea Constituțională a Lituaniei, printr-o jurisprudență constantă, a recunoscut LRT drept instituție de relevanță constituțională și a afirmat obligația constituțională a statului de a asigura accesul publicului la informație prin mass-media, prin instituirea unui radiodifuzor public capabil să îndeplinească acest rol și prin asigurarea resurselor materiale, organizaționale și financiare adecvate, precum și a garanțiilor juridice care să asigure independența radiodifuzorului față de ingerințele autorităților statului, ale funcționarilor sau ale altor actori. Această independență include atât independența editorială – care permite radiodifuzorului să determine în mod liber conținutul și structura programelor sale – cât și independența instituțională, care presupune organizare autonomă gestionată de organe libere de influență externă, inclusiv din partea autorităților sau partidelor politice. Curtea Constituțională a subliniat, de asemenea, că aceste două dimensiuni sunt intrinsec legate, întrucât deficiențele în independența instituțională pot submina, în cele din urmă, libertatea editorială și, implicit, capacitatea radiodifuzorului de a-și îndeplini funcția constituțională.⁸

---

⁵ <https://apie.lrt.lt/skaidrumas/finansai/lrt-biudzetas>

⁶ <https://journalismtrustinitiative.org/>

⁷ <https://apie.lrt.lt/en/about-lrt/the-most-reliable-media>

⁸ Curtea Constituțională a Republicii Lituania, [Hotărârea](#) din 21 decembrie 2006 (privind administrarea independentă a LRT); [Hotărârea](#) din 16 mai 2019 (privind statutul constituțional al LRT și relația acesteia cu Parlamentul și alte autorități ale statului); [Hotărârea](#) din 3 noiembrie 2020 (privind finanțarea LRT ca instituție constituțională independentă).

11. Activitatea LRT este reglementată prin Legea privind LRT („Legea”)⁹ și prin Statutul (regulamentul) LRT, precum și prin alte acte normative conexe. Potrivit articolelor 2 și 3 din Lege, LRT este o instituție publică independentă, având statul drept unic proprietar. Consiliul și Directorul General sunt organele de conducere ale LRT. Consiliul este organul colegial suprem de conducere al LRT, exercitând atât funcții de management, cât și funcții de supraveghere, și este compus din doisprezece membri, numiți pentru un mandat de șase ani: patru membri sunt numiți de Președinte; patru membri sunt numiți de Seimas (Parlamentul Lituaniei) – doi din partea majorității și doi din partea opoziției; patru membri sunt numiți, respectiv, de Consiliul de Cercetare al Lituaniei, Consiliul Educației din Lituania, Asociația Artiștilor din Lituania și Conferința Episcopilor din Lituania. Consiliul adoptă procedurile de organizare a concursurilor publice pentru ocuparea funcțiilor de Director General al LRT, Controlor de etică al LRT și Șef al Serviciului de audit intern al LRT, pe care le publică pe site-ul LRT. Consiliul numește și revocă Directorul General. Hotărârile Consiliului se adoptă cu o majoritate simplă de voturi, cu excepția revocării Directorului General, a Inspectorului de etică și a Șefului Serviciului de audit intern, pentru care este necesară o majoritate de două treimi, în conformitate cu articolele 13 alineatul (5), 15 alineatul (5) și 17 alineatul (5) din Legea privind LRT. În cazul în care voturile sunt egal împărțite, votul președintelui ședinței Consiliului este decisiv.
12. Directorul General al LRT este numit prin vot deschis, cu o majoritate simplă a membrilor Consiliului, pentru un mandat de cinci ani, în urma unui concurs public. În cazul în care nu se obține majoritatea simplă, se organizează un nou concurs (articolul 13 alin. (2) din Legea privind LRT). Directorul General este responsabil de gestionarea LRT, de punerea în aplicare a hotărârilor Consiliului și de reprezentarea LRT la nivel național și internațional. Directorul General prezintă Consiliului un raport anual de activitate pentru aprobare (articolele 13–14 din Legea privind LRT). Mandatul Directorului General încetează la expirarea termenului, prin demisie, deces, pierderea cetățeniei lituaniene sau prin revocare în urma unui vot de neîncredere întemeiat pe interesul public și adoptat cu o majoritate calificată de două treimi din totalul membrilor Consiliului. În anul 2018, dna Monika Garbačiauskaitė-Budrienė a fost numită Director General pentru un mandat de cinci ani în urma unui concurs public. În 2023, aceasta a fost realeasă pentru un al doilea mandat, după două încercări nereușite, cauzate de blocaj (egalitate de voturi, șase la șase).¹⁰
13. Legea privind LRT stabilește criteriile de eligibilitate pentru membrii Consiliului și pentru Directorul General, similare: cetățenie lituaniană, studii superioare (master sau echivalent), reputație ireproșabilă și experiență relevantă (cinci ani de experiență profesională pentru membrii Consiliului, experiență managerială pentru Directorul General). Cerința privind „reputația ireproșabilă”, în sensul articolului 4 din Legea

⁹ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.1559303036A8/UvSZVuHBAM>

¹⁰ <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/2090638/lrt-council-to-make-3rd-attempt-to-select-director-general>

funcției publice, exclude numirea persoanelor condamnate pentru anumite infracțiuni sau demise pentru abateri grave.

14. Potrivit articolului 19 din Lege, finanțarea LRT este asigurată prin alocații bugetare de stat, venituri din vânzarea programelor, anunțuri de sponsorizare, activități editoriale, precum și sprijin și venituri din activități comerciale și economice. Fondurile alocate LRT din bugetul de stat sunt indicate pe o linie bugetară distinctă. Fondurile alocate din bugetul de stat pentru difuzarea programelor LRT și pentru funcționarea site-ului LRT sunt indicate într-un program separat.

C. Audituri ale LRT

15. În luna octombrie 2025, Oficiul Național de Audit a publicat raportul privind auditul activității LRT pentru perioada 2021–2024.¹¹ Auditul a identificat deficiențe în gestionarea resurselor umane, practicile de achiziții, controalele interne, precum și în accesibilitatea și diversitatea programelor. Auditul a recomandat consolidarea guvernantei interne, întărirea supravegherii strategice exercitate de Consiliul LRT și stabilirea unor indicatori de performanță mai clari. Acesta nu a solicitat modificări în independența editorială a LRT, structura de guvernanță sau modelul de finanțare.
16. Anterior auditului financiar, a fost finalizat în aprilie 2025 un audit intern privind neutralitatea politică, dispus de Consiliul LRT. Raportul auditului intern nu a fost publicat. În cadrul vizitei la Vilnius, mai mulți interlocutori și-au exprimat îngrijorarea în fața delegației că modificările legislative și auditările succesive ar face parte dintr-o tentativă de revocare a Directorului General al LRT.

D. Modificări la Legea privind LRT

17. Pe baza materialelor explicative și a schimburilor de opinii desfășurate la Vilnius, precum și a altor surse publice disponibile, evoluțiile legislative privind modificările aduse Legii privind LRT pot fi sistematizate după cum urmează.

1. Legea nr. XV-618¹²

18. Articolul 19 alin. (5) din Legea privind LRT stabilește metoda de calcul al alocațiilor bugetare de stat. Versiunea în vigoare înainte de 3 decembrie 2025 (data intrării în vigoare a modificării prin Legea nr. XV-618) prevedea că: „Sumele alocate LRT din bugetul de stat în fiecare an constituie 1% din veniturile efectiv încasate la bugetul de stat și la bugetele municipale din impozitul pe venit al persoanelor fizice și 1,3%

---

¹¹<https://www.valstybeskontrole.lt/EN/Post/18575/national-audit-office-lrt-audit-identified-systemic-risks-to-employee-social-gua>

¹² Informații detaliate privind procesul legislativ sunt disponibile [aici](#).

din veniturile din accize din anul precedent. Suma alocațiilor bugetare de stat destinate LRT nu poate fi mai mică decât cea din anul 2019.”

19. Versiunea inițială a proiectului de modificare a alin. (5) al articolului 19 a fost introdusă la 18 iunie 2024 de către un membru al Comitetului pentru buget al Seimasului (legislatura 2020–2024), din partea coaliției de guvernare. Înregistrat cu nr. XIVP-3943, proiectul de lege propunea următoarea ajustare a formulei existente: „5. Suma fondurilor alocate LRT din bugetul de stat în fiecare an constituie 1% din veniturile efectiv încasate la bugetul de stat și la bugetele municipale din impozitul pe venit al persoanelor fizice și 1,3% din veniturile din accize din anul precedent. Suma alocațiilor alocate LRT, comparativ cu anii anteriori, nu poate crește într-un ritm mai rapid decât produsul intern brut al țării la prețuri curente în anul precedent.”
20. Potrivit notei explicative la proiectul inițial, în contextul agresiunii militare continue a Federației Ruse împotriva Ucrainei și al implicațiilor acesteia pentru securitatea națională a Lituaniei, autoritățile au prezentat Seimasului un pachet legislativ privind Fondul pentru Apărare, în vederea creșterii cheltuielilor pentru apărare la 3% din PIB în perioada 2025–2030, o parte semnificativă a resurselor suplimentare urmând să provină din majorarea accizelor. Având în vedere că finanțarea LRT este parțial indexată la veniturile din accize, creșterea anticipată semnificativă a acestor venituri ar putea conduce la o majorare disproporționată a alocațiilor LRT, potențial depășind necesitățile reale ale acesteia, în special în contextul majorărilor anuale deja semnificative din anii precedenți (alocațiile LRT au crescut anual; în 2024, finanțarea LRT a crescut cu aproape 9,5 milioane euro, respectiv aproape 15% comparativ cu 2023). În acest context și invocând considerente de echilibru bugetar și solidaritate într-o situație geopolitică nefavorabilă, inițiatorii au propus corelarea creșterii anuale a alocațiilor LRT cu creșterea PIB, moderând astfel majorările viitoare, asigurând totodată o finanțare adecvată și contribuția LRT, alături de alte instituții finanțate din bugetul de stat, la efortul general de consolidare a apărării naționale. Nota explicativă menționa, de asemenea, că, potrivit scenariului de dezvoltare economică din martie 2024, alocațiile LRT din bugetul de stat ar fi fost următoarele:
  - 76,6 milioane euro în 2025 (prognoză în cadrul legal existent – 79,6 milioane euro);
  - 80,7 milioane euro în 2026 (prognoză – 85,3 milioane euro);
  - 84,9 milioane euro în 2027 (prognoză – 91,4 milioane euro).
21. La 11 iulie 2024, proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură, fiind urmat de mai multe propuneri de modificare în perioada august 2024 - noiembrie 2025, timp în care au avut loc alegerile pentru noul Seimas (octombrie 2024).
22. La 12 noiembrie 2025, unii membri ai noii coaliții de guvernare (Nemunas Dawn și Uniunea Fermierilor și Verzilor din Lituania) au înaintat propuneri care au revizuit fundamental Proiectul de lege nr. XIVP-3943, reducând procentele aplicabile (de la 1% la 0,75% din veniturile din impozitul pe venit și de la 1,3% la 0,8% din veniturile

din accize efectiv încasate în anul precedent) și introducând un îngheț al alocațiilor bugetare de stat la nivelul anului 2025 pentru perioada 2026–2028. Proiectul nu a fost însoțit de o notă explicativă actualizată, fiind menționată doar situația geopolitică și rezultatele auditului de stat al activității LRT (a se vedea pct. 15). La 19 noiembrie 2025, Comitetul pentru buget a aprobat propunerile și le-a integrat în Proiectul de lege nr. XIVP-3943. Versiunea revizuită a fost adoptată la 27 noiembrie 2025 ca Legea nr. XV-618 și a intrat în vigoare la 3 decembrie 2025. La 5 ianuarie 2026, un grup de parlamentari din opoziție a contestat Legea nr. XV-618 în fața Curții Constituționale a Lituaniei.

2. Proiectele de lege nr. XVP-1052 și XVP-1119¹³

23. Potrivit articolului 13 alin. (5) din Legea privind LRT: „Directorul General al LRT poate fi revocat din funcție înainte de expirarea mandatului pe temeiul unui vot de neîncredere numai dacă Consiliul își întemeiază neîncrederea pe interesul public și dacă cel puțin două treimi din totalul membrilor Consiliului votează în favoarea acesteia.”

24. La 24 noiembrie 2025, unii membri ai coaliției de guvernare au introdus Proiectul de lege nr. XVP-1052, propunând modificarea articolului 13 alin. (5) după cum urmează: „5. Directorul General al LRT poate fi revocat din funcție înainte de expirarea mandatului său pe temeiul pierderii încrederii, prin vot secret, dacă nu mai puțin de jumătate din totalul membrilor Consiliului votează în favoarea acestei pierderi a încrederii.”

25. La 26 noiembrie 2025, Platforma Consiliului Europei pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor a emis o alertă privind *riscurile la adresa independenței LRT generate de modificările privind guvernanta și înghețarea bugetului*.¹⁴ În aceeași zi, jurnaliști lituanieni, reprezentanți ai mass-media, organizații reprezentative ale jurnaliștilor și cetățeni au început colectarea de semnături electronice pentru o petiție prin care solicitau membrilor Seimasului să asigure libertatea mass-media și libertatea radiodifuzorului public și să nu voteze proiectul de lege. Până la 5 martie 2026, petiția acumulasă 142.262 de semnături.¹⁵ Modificările propuse au generat o reacție publică semnificativă, inclusiv demonstrații de amploare în sprijinul LRT, la care au participat zeci de mii de persoane – potrivit unor interlocutori, unul dintre cele mai mari proteste din Lituania de după anii 1990.

26. Proiectul de lege nr. XVP-1119, înregistrat la 10 decembrie 2025, propunea modificarea alin. (2) și (5) ale articolului 13 din Legea privind LRT, după cum urmează: „2. Directorul General al LRT este numit și revocat din funcție de Consiliu

¹³ Informații detaliate privind procesul legislativ sunt disponibile [aici](#).

¹⁴ <https://fom.coe.int/en/alerte/detail/107643286>

¹⁵ <https://peticijos.lt/P-87725>

pentru un mandat de 5 ani, prin concurs public, prin vot secret. Dacă nu se obține numărul necesar de voturi, se organizează un nou concurs. Poate fi numit Director General numai un cetățean al Republicii Lituania cu reputație ireproșabilă, cu studii universitare superioare sau echivalente, deținând diplomă de master sau calificare echivalentă și având 5 ani de experiență managerială. O persoană nu se consideră a avea reputație ireproșabilă dacă nu întrunește cerințele privind reputația ireproșabilă pentru conducătorii instituțiilor sau candidații la funcția de conducător al instituțiilor, astfel cum sunt stabilite în Legea funcției publice. 5. Directorul General al LRT poate fi revocat înainte de expirarea mandatului din cauza lipsei de încredere numai dacă își îndeplinește în mod necorespunzător funcțiile prevăzute la articolul 14 din prezenta lege sau dacă Consiliul nu aprobă raportul anual de activitate al LRT, cu condiția ca mai mult de jumătate din totalul membrilor Consiliului să voteze în favoarea lipsei de încredere.” Intrarea în vigoare a Proiectului de lege nr. XVP-1119 a fost stabilită pentru 1 ianuarie 2026.

27. În urma unor dezbateri parlamentare intense desfășurate la 16–17 decembrie 2025, în cadrul cărora opoziția a organizat prima *obstrucțiune parlamentară*¹⁶ din istoria țării, înregistrând 500 de propuneri alternative la Proiectul de lege nr. XVP-1119,¹⁷ examinarea Proiectului de lege nr. XVP-1119 a fost amânată. La 22 decembrie 2025, Președintele Seimasului a indicat că ar fi fost de preferat să nu se aplice procedura urgentă și să se urmeze procedura ordinară, permițând astfel o dezbatere mai amplă asupra proiectului de lege.¹⁸ În cadrul întâlnirii cu delegația, Vicepreședintele Seimasului a reiterat această poziție și a menționat că nu există necesitatea aplicării procedurii urgente.

28. La 30 decembrie 2025, Biroul Seimasului a instituit un grup de lucru însărcinat cu revizuirea reglementării juridice a guvernancei LRT și cu prezentarea, până la 14 februarie 2026, a unor propuneri către Biroul Seimasului privind îmbunătățirea cadrului juridic al guvernancei LRT și elaborarea proiectelor de acte normative necesare.¹⁹ Grupul de lucru este compus din 17 membri — 12 deputați (șapte din coaliția de guvernare și cinci din fracțiunile de opoziție) și cinci reprezentanți ai mass-media (fără participarea unui reprezentant al LRT). Unele asociații media și organizații neguvernamentale au refuzat să participe, invocând componența grupului și metodele sale de lucru. Opoziția a criticat lipsa de claritate privind mandatul grupului de lucru. Mai mulți interlocutori au considerat că grupul de lucru ar putea servi mai degrabă ca o etapă procedurală menită să atenueze îngrijorarea publică

¹⁶ <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/2779323/lrt-trumpai-seime-pirmasis-filibusteris-lietuvos-istorijoje-kas-tai>

¹⁷ https://www.lrs.lt/pls/inter/dokpaieska.rezult_l?p_nr=XVP-1119*&p_nuo=&p_iki=&p_org=&p_drus=&p_kalb_id=1&p_title=&p_text=&p_pub=&p_met=&p_lnr=&p_denr=&p_es=0&p_tid=&p_tkid=&p_t=0&p_tr1=2&p_tr2=2&p_gal=&p_rus=

¹⁸ <https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/2783235/lithuanian-president-says-seimas-will-slow-down-adoption-of-contested-lrt-law-changes>

¹⁹ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/c04e69a0e56411f08918e1adc7c5b1ec>

decât ca un forum substanțial pentru îmbunătățirea guvernanței LRT și că scopul ar fi menținerea Proiectului de lege nr. XVP-1119 din decembrie. Delegația a fost informată, de asemenea, că, odată ce grupul de lucru al Seimasului va elabora un proiect de modificare a Legii privind LRT, Cancelaria Prim-ministrului Lituaniei ar putea organiza consultări suplimentare pentru a revizui și îmbunătăți cadrul legislativ referitor la mass-media. La 5 februarie 2026, Partidul Liberal din opoziție s-a retras din grupul de lucru, exprimând-uși îngrijorarea că acesta servește doar ca o etapă procedurală pentru adoptarea modificărilor urgente în Legea privind LRT examinate în decembrie 2025.²⁰ La 13 februarie 2026, termenul-limită al grupului de lucru a fost prelungit până la 24 februarie 2026.²¹ La 19 februarie 2026, formațiunea de opoziție Homeland Union – Lithuanian Christian Democrats s-a retras, de asemenea, din grupul de lucru, declarând că, în opinia sa, deciziile propuse de acest grup riscă să slăbească libertatea de exprimare și principiile democratice. Grupul de lucru și-a încheiat activitatea la 24 februarie 2026, iar noul proiect de lege privind LRT, pe care l-a elaborat, a fost înregistrat oficial în Seimas în ziua următoare, la 25 februarie 2026. Acest proiect de lege a fost transmis Comisiei de la Veneția de către autoritățile lituaniene la 26 februarie 2026. La 3 martie 2026, Directorul General al LRT a înaintat o solicitare de emitere a unei opinii urgente privind noul proiect de lege referitor la LRT, elaborat de grupul de lucru.

III. Standardele internaționale

29. Standardele internaționale impun statelor două categorii principale de obligații în ceea ce privește serviciile publice de media. Referitor la garanțiile substanțiale privind guvernanta și independența editorială, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a statuat că „o situație în care unui grup economic sau politic puternic din societate i se permite să obțină o poziție dominantă asupra mass-mediei audiovizuale și, prin aceasta, să exercite presiuni asupra radiodifuzorilor și, în cele din urmă, să le restrângă libertatea editorială subminează rolul fundamental al libertății de exprimare într-o societate democratică. Într-un sector atât de sensibil precum mass-media audiovizuală, pe lângă obligația negativă de neintervenție, statul are obligația pozitivă de a institui un cadru legislativ și administrativ adecvat pentru a garanta pluralismul efectiv. Aceasta este deosebit de relevantă atunci când sistemul audiovizual național este caracterizat printr-un duopol” (adică existența atât a radiodifuzorilor publici, cât și a celor privați).²² Exercițarea autentică și efectivă a libertății de exprimare presupune nu doar abținerea statului de la ingerințe, ci și adoptarea unor măsuri pozitive de protecție, statul acționând în calitate de „garant suprem al pluralismului”.²³ Atunci când un stat instituie un sistem de radiodifuziune publică, dreptul și practica internă trebuie să asigure furnizarea unui serviciu pluralist, accesul publicului la informații imparțiale

²⁰ https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35403&p_k=1&p_t=293866

²¹ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/0475c49008d11f1b465ab875bcad79f>

²² CEDO, NIT S.R.L. împotriva Republicii Moldova, [GC], nr. 28470/12, hotărârea din 5 aprilie 2022, punctul 186.

²³ CEDO, Manole și alții împotriva Republicii Moldova nr. 13936/02, hotărârea din 17 decembrie 2009, punctul 63.

și exacte, precum și condiții care să permită jurnaliștilor și profesioniștilor din mass-media să transmită informații și opinii fără obstacole.²⁴

30. Recomandarea R(96)10 a Comitetului de Miniștri privind garantarea independenței radiodifuziunii publice²⁵ a stabilit principii fundamentale potrivit cărora cadrul juridic al serviciilor publice de media trebuie să garanteze independența față de ingerințe politice și economice; numirile în organele de conducere sau de supraveghere trebuie să evite expunerea acestora la riscul ingerinței politice; iar posibilitățile de revocare sau suspendare anticipată trebuie să fie foarte limitate și reglementate prin norme clare. Recomandarea CM/Rec(2012)1 privind guvernarea serviciilor publice de media²⁶ stipulează că numirile nu pot fi utilizate pentru a exercita influență politică sau de altă natură asupra activităților serviciilor publice de media. Recomandarea CM/Rec(2018)1 privind pluralismul mass-media și transparența proprietății mass-media recunoaște rolul crucial al serviciilor publice de media independente în promovarea pluralismului și subliniază că trebuie garantate condiții adecvate pentru ca acestea să continue să îndeplinească acest rol în peisajul multimedia.²⁷ Recomandarea CM/Rec(2022)11 privind principiile guvernării mass-media și comunicării subliniază, de asemenea, că promovarea pluralismului mass-media și sustenabilitatea jurnalismului de calitate implică instituționalizarea unor servicii publice de media independente și finanțate adecvat.²⁸ Rezoluția nr. 2179 (2017) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE) privind influența politică asupra mass-media independente și a jurnaliștilor²⁹ a recomandat ca procedurile de numire să fie bazate pe merit, să fie neutre politic și să nu fie utilizate pentru a influența politica editorială.
31. În ceea ce privește garanțiile financiare, mai multe recomandări ale Comitetului de Miniștri subliniază necesitatea unei finanțări stabile și suficiente pentru serviciile publice de media, în vederea garantării independenței lor editoriale și instituționale, a capacității lor de inovare, a menținerii unor standarde ridicate de integritate profesională și pentru a le permite să își îndeplinească în mod corespunzător misiunea și să ofere jurnalism de calitate.³⁰ În special, CM/Rec(2012)1 indică faptul că este „imperativ” ca „serviciile publice de media să fie consultate cu privire la nivelul finanțării necesare pentru îndeplinirea misiunii și scopurilor lor, iar opiniile acestora să fie luate

---

²⁴ *Ibid.*, para. 100-101.

²⁵ Recomandarea CM [nr. R \(96\) 10](#) privind garanțiile independenței serviciului public de radiodifuziune, 11 septembrie 1996.

²⁶ [CM/Rec\(2012\)1](#) - Recomandarea Comitetului de Miniștri către statele membre privind guvernarea serviciilor publice de media, 15 februarie 2012.

²⁷ [CM/Rec\(2018\)1](#) - Recomandarea Comitetului de Miniștri către statele membre privind pluralismul mass-media și transparența proprietății mass-media, 7 martie 2018.

²⁸ [CM/Rec\(2022\)11](#) - Recomandarea Comitetului de Miniștri către statele membre privind principiile guvernării mass-media și comunicării, 6 aprilie 2022.

²⁹ <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=23989&lang=en>

³⁰ [CM/Rec\(2012\)1](#), *op. cit.*, [CM/Rec\(2022\)4](#) - Recomandarea Comitetului de Miniștri către statele membre privind promovarea unui mediu favorabil jurnalismului de calitate în era digitală, 17 martie 2022.

în considerare la stabilirea nivelului finanțării”.³¹ Recomandarea CM/Rec(2018)1 prevede că statele trebuie „să asigure finanțare stabilă, sustenabilă, transparentă și adecvată pentru serviciile publice de media, pe bază multianuală, pentru a garanta independența acestora față de presiuni guvernamentale, politice și de piață și pentru a le permite să furnizeze o gamă largă de informații pluraliste și conținut divers. [...] Statele sunt, de asemenea, îndemnate să abordeze, în conformitate cu obligația lor pozitivă de a garanta pluralismul mass-media, orice situații de subfinanțare sistemică a serviciilor publice de media care pun în pericol acest pluralism”.³² Rezoluțiile APCE subliniază necesitatea unor mecanisme de finanțare previzibile și suficient de stabile, care să permită o planificare eficientă și să protejeze serviciile publice de media împotriva presiunilor bugetare anuale susceptibile la schimbări politice, nivelurile resurselor fiind stabilite, de preferință, de un organism independent, cu o marjă limitată pentru ingerințe politice. Declarația Comitetului de Miniștri privind garantarea independenței radiodifuziunii publice în statele membre³³ a solicitat statelor membre să asigure mijloacele financiare și de altă natură necesare pentru a garanta o independență editorială și o autonomie instituțională autentice, eliminând orice risc de ingerință politică sau economică. Aceste standarde sunt completate de activitatea organismelor de experți ale Consiliului Europei, care subliniază necesitatea unor mecanisme de finanțare previzibile și suficient de stabile pentru a permite o planificare eficientă și pentru a proteja serviciile publice de media de presiuni bugetare anuale susceptibile de influențe politice.³⁴

32. La nivelul Uniunii Europene, Actul european privind libertatea mass-mediei (European Media Freedom Act – EMFA)³⁵, aplicabil direct în toate statele membre începând cu august 2025, conferă forță juridică obligatorie acestor standarde consacrate ale Consiliului Europei. EMFA impune statelor membre ale UE obligația de a asigura independența editorială și funcțională a furnizorilor de servicii publice de media prin proceduri de numire transparente și nediscriminatorii, cu criterii stabilite în prealabil; garanții împotriva revocării, inclusiv justificare prealabilă, notificare și posibilitatea

³¹ [CM/Rec\(2012\)1](#), *op. cit.*, para 26.

³² [CM/Rec\(2018\)1](#) - Recomandarea Comitetului de Miniștri către statele membre privind pluralismul mass-media și transparența proprietății mass-media, 7 martie 2018, paragraful 2.10.

³³ <https://rm.coe.int/16805d7431>

³⁴ [Raport privind bunele practici pentru finanțarea durabilă a mass-mediei](#), Comitetul de experți pentru creșterea rezilienței mass-mediei (MSI-RES), 2024, pagina 58. Un exemplu al modului în care este evaluată structura proceselor bugetare în contexte în care independența este esențială poate fi găsit în [Principiile de la Belgrad privind relația dintre instituțiile naționale pentru drepturile omului și parlamente](#), care subliniază faptul că parlamentele ar trebui să furnizeze instituțiilor naționale pentru drepturile omului resurse adecvate pentru a-și îndeplini mandatul în mod eficient. Acestea recomandă ca INDH să poată prezenta planuri strategice sau programe de activități pentru a fi examinate de parlament în cadrul discuțiilor privind bugetul, contribuind astfel la asigurarea faptului că finanțarea sprijină funcțiile lor esențiale (Partea I, „Rolul parlamentului”). Deși principiile nu prescriu proceduri bugetare detaliate, ele subliniază că alocarea resurselor ar trebui să sprijine independența instituțională și să permită INDH să funcționeze fără interferențe nejustificate. Aceste considerente – inclusiv bugete transparente și cu resurse suficiente și capacitatea de a planifica activități – sunt esențiale pentru menținerea credibilității și a eficacității operaționale și sunt în concordanță cu Principiile de la Paris privind INDH.

³⁵ Regulamentul [\(UE\) 2024/1083](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de stabilire a unui cadru comun pentru serviciile media pe piața internă și de modificare a Directivei 2010/13/UE (Legea europeană privind libertatea presei).

controlului jurisdicțional; precum și mecanisme de finanțare adecvate, sustenabile și previzibile, bazate pe criterii obiective, garantând resurse suficiente pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public și protejând independența editorială.³⁶

33. Lista de verificare actualizată privind statul de drept a Comisiei de la Veneția³⁷ impune ca procedurile legislative să fie eficiente, transparente, incluzive și democratice; ca procedurile de urgență să fie limitate la circumstanțe excepționale, reformele majore fiind clar excluse; și ca legile să nu fie modificate frecvent sau brusc fără o justificare aparentă. Lista subliniază importanța constituțională a garantării pluralismului mass-media și a independenței editoriale.

IV. Analiza

A. Procedura legislativă

34. Comisia reamintește că modificările legislative trebuie să respecte principiile unei bune legiferări. Ca orice act normativ adoptat de Parlament, acesta trebuie să întrunească anumite standarde calitative. În acest context, Comisia face trimitere la principiile II.A.6 („Proceduri de legiferare”) și II.B.2 („Stabilitatea și coerența legii”) din Lista de verificare actualizată privind statul de drept (a se vedea pct. 34 de mai sus).³⁸ Lista impune, de asemenea, consultări publice ample pentru legislația de importanță constituțională sau societală deosebită, consultări țintite cu părțile interesate afectate și evaluări de impact, acolo unde este cazul. În speță, legislația (proiectată) care afectează LRT, având în vedere statutul său constituțional, intră în categoria reformelor „de importanță constituțională sau societală deosebită”, care necesită garanții procedurale sporite.

35. Comisia de la Veneția constată că, în ansamblu, evoluțiile referitoare la LRT au avut loc într-un context politic tensionat (a se vedea pct. 18–28 de mai sus). În asemenea circumstanțe, importanța unei proceduri adecvate, transparente și incluzive pentru adoptarea noii legislații este cu atât mai mare.

---

³⁶ În [Rezoluția sa privind tentativa de preluare a controlului asupra radiodifuzorului public din Lituania și amenințarea la adresa democrației în Lituania](#), adoptată la 22 ianuarie 2026, Parlamentul European a recunoscut rolul esențial al mass-mediei publice independente în apărarea democrației, a libertății presei și în combaterea dezinformării. Acesta a condamnat cu fermitate eforturile de subminare a independenței LRT, în special prin recente modificări legislative care reduc finanțarea, slăbesc garanțiile împotriva interferențelor politice și diminuează protecția împotriva demiterii anticipate a directorului general al LRT. Parlamentul a constatat că aceste acțiuni sunt considerate a fi motivate politic și o încălcare a legislației UE, inclusiv a Legii europene privind libertatea presei (EMFA). Parlamentul a îndemnat, de asemenea, guvernul Lituaniei să respingă aceste modificări, să asigure consultări transparente cu societatea civilă și să respecte standardele UE privind independența mass-media. Acesta a solicitat Comisiei Europene să monitorizeze evoluțiile și să ia măsurile adecvate, inclusiv proceduri de încălcare a dreptului comunitar, pentru a proteja libertatea presei și principiile democratice în Lituania.

³⁷ [CDL-AD\(2025\)002](#), Lista de verificare actualizată privind statul de drept, criteriul II.A.6 privind „Procedurile legislative”, punctul 34.iv, criteriul II.B.2 privind „Stabilitatea și coerența legislației”, punctul 51, și criteriul II.D privind „Sistemul de control și echilibru”, punctele 84-87.

³⁸ [CDL-AD\(2025\)002](#), *op. cit.*

36. Articolul 162 alin. (3) din Statutul Seimasului prevede că procedura urgentă pentru adoptarea proiectelor de lege poate fi aplicată numai în cazuri excepționale, în care există o necesitate imediată de a proteja interese publice sau naționale importante ori de a apăra valori constituționale.³⁹
37. După cum s-a explicat la pct. 22 de mai sus, modificările fundamentale propuse privind modelul de finanțare LRT au fost prezentate cu două săptămâni înainte de adoptare, fără o notă explicativă revizuită (dincolo de o trimitere la situația geopolitică actuală și la rezultatele auditului activității LRT) și fără o evaluare de impact. Delegația a fost informată că LRT însăși nu a fost consultată cu privire la modificările privind finanțarea și nu a avut posibilitatea de a formula o evaluare a impactului potențial al acestora. LRT a indicat că aceste reduceri ar necesita restrângerea anumitor priorități programatice.
38. Comisia observă că nota explicativă aferentă proiectului inițial de modificare a art. 19 alin. (5) oferea justificarea majorării bugetului apărării în contextul unei situații geopolitice sensibile (a se vedea pct. 20 de mai sus). Totodată, modificarea formulei de finanțare a LRT era corelată cu noul mecanism raportat la creșterea PIB, asigurând o creștere mai redusă, dar stabilă, a finanțării LRT în anii următori. În plus, această formulă era întemeiată pe parametri și prognoze diferite, în cadrul reglementărilor legale aplicabile la acel moment. În acest context, noua propunere XV-618 a modificat procentele din veniturile din impozitul pe venit și accize. De asemenea, și în mod esențial, a introdus un îngheț al bugetului LRT pentru trei ani. Comisia de la Veneția constată că nota explicativă nu abordează noua formulă și că, în absența unei note explicative revizuite, rațiunea acestor modificări și impactul lor potențial nu pot fi înțelese.
39. În evaluarea sa anticorupție a proiectelor de lege nr. XVP-1052 și nr. XVP-1119, publicată la 18 decembrie 2025,⁴⁰ Serviciul de Investigații Special al Lituaniei (SIS)⁴¹ a exprimat îngrijorări serioase cu privire la procesul legislativ, punând sub semnul întrebării transparența acestuia, gradul adecvat de implicare publică și oportunitatea aplicării procedurii urgente. SIS a constatat că proiectul de lege a ocolit examinarea de către Guvern și de către alte instituții și a fost accelerat, deși procedura urgentă este rezervată situațiilor excepționale. SIS a semnalat, de asemenea, o neregularitate procedurală: deși au fost colectate semnăturile necesare pentru a solicita o evaluare de impact realizată de experți independenți, Seimasul a acordat prioritate votării

---

³⁹ [Regulamentul Seimasului](#)

⁴⁰ [CDL-REF\(2025\)053](#), pag. 13.

⁴¹ Serviciul de Investigații Speciale este principala agenție de aplicare a legii în materie de combatere a corupției din Republica Lituania, care răspunde în fața Președintelui republicii și a Seimasului (articolul 2 din [Legea](#) privind Serviciul de Investigații Speciale). SIS efectuează evaluarea anticorupție a proiectelor de acte legislative care se preconizează că vor reglementa relațiile publice deosebit de expuse corupției (articolul 8 din [Legea](#) privind prevenirea corupției).

asupra aplicării procedurii urgente, fără a supune la vot solicitarea privind evaluarea de impact, contrar ordinii de prioritate prevăzute în Statutul Seimasului.

40. Mai mulți interlocutori din partea asociațiilor media, societății civile și opoziției au afirmat că procesul legislativ nu a respectat principiile generale ale democrației, participării publice, evaluării experte și standardelor procedurale. Accelerarea examinării modificărilor la Lege a eliminat condițiile necesare unei dezbateri autentice și a privat părțile interesate și experții-cheie de posibilitatea de a participa.
41. Comisia de la Veneția reamintește că securitatea juridică este un principiu fundamental al dreptului, care garantează cetățenilor previzibilitatea și stabilitatea normelor juridice. În opinia Comisiei, adoptarea modificărilor privind finanțarea în termen de două săptămâni de la prezentare și recurgerea la procedura urgentă pentru proiectul de lege XVP-1119 ridică motive serioase de îngrijorare.
42. Comisia de la Veneția a privit întotdeauna cu rețineră utilizarea procedurii urgente pentru proiecte legislative inițiate de deputați individuali, și nu de Guvern, întrucât astfel de proiecte nu sunt supuse mecanismelor ordinare de control al calității și evaluării impactului și pot ocoli procedurile de consultare.⁴² Din aceleași motive, Comisia a avertizat în repetate rânduri împotriva utilizării procedurii urgente pentru legislația de importanță majoră pentru societate.⁴³
43. Având în vedere circumstanțele menționate mai sus, Comisia de la Veneția consideră că viteza și modul în care amendamentele au fost examinate și adoptate nu sunt conforme cu bunele practici europene în materie de elaborare a legislației. În special, amendamentele referitoare la finanțarea LRT ridică îngrijorări serioase în ceea ce privește conformitatea acestora cu standardele europene, astfel cum este detaliat mai jos. În ceea ce privește amendamentele referitoare la procedura de revocare a Directorului General, delegația Comisiei de la Veneția a fost informată că procedura de urgență aplicată inițial a fost suspendată, iar Proiectul de lege nr. XVP-1119 rămâne în continuare pendinte în fața Seimas-ului. Comisia constată că a fost constituit un grup de lucru pentru examinarea amendamentelor la Lege. Grupul de lucru și-a finalizat activitatea la 24 februarie 2026, iar noul proiect de lege elaborat de acesta a fost înregistrat în Seimas la 25 februarie 2026 (a se vedea paragraful 28 de mai sus). Comisia își exprimă speranța că procedura parlamentară ordinară va fi urmată, printr-un proces consultativ și incluziv, în deplină conformitate cu principiile unei bune elaborări a legislației.

---

⁴²Comisia de la Veneția, [CDL-AD\(2019\)015](#), Parametrii relației dintre majoritatea parlamentară și opoziție într-o democrație: o listă de verificare, punctul 75.

⁴³A se vedea Comisia de la Veneția, [CDL-AD\(2019\)014](#), România – Aviz privind Ordonanțele de urgență GEO nr. 7 și GEO nr. 12 de modificare a legilor justiției, punctele 9-21; [CDL-AD\(2018\)021](#), România – Aviz privind proiectul de modificare a Codului penal și a Codului de procedură penală, para. 39.

44. Pe măsură ce procesul avansează, Comisia subliniază importanța realizării unei analize temeinice, a unei evaluări de impact și a unor consultări cu actorii naționali relevanți pentru continuarea procesului legislativ.

B. Finanțarea LRT

45. Comisia de la Veneția constată că bugetul LRT a crescut în 2025 comparativ cu 2024 (a se vedea pct. 8 și 20 de mai sus), în parte ca urmare a ajustărilor legate de fiscalitate. Deși, în cadrul discuțiilor, s-a recunoscut pe scară largă că LRT funcționează cu un buget relativ ridicat, radiodifuzorul a explicat că aceste resurse sunt necesare pentru adaptarea la evoluțiile tehnologice și la cerințele operaționale în schimbare.
46. În temeiul Legii nr. XV-618, bugetul LRT a fost înghețat la nivelul anului 2025 pentru perioada 2026–2028, ceea ce implică absența ajustărilor pentru inflație sau pentru creșterea costurilor operaționale. Într-un mediu inflaționist, un astfel de îngheț constituie, în fapt, o reducere în termeni reali a resurselor LRT, care, potrivit conducerii LRT, riscă să compromită capacitatea radiodifuzorului de a menține calitatea programelor, de a păstra personal calificat și de a investi în infrastructura tehnologică necesară pentru furnizarea eficientă a serviciului public. LRT a subliniat, de asemenea, că reducerea permanentă a formulei de finanțare începând cu 2029, prin scăderea alocării din impozitul pe venit de la 1% la 0,75% și a alocării din accize de la 1,3% la 0,8%, reprezintă o diminuare structurală substanțială a bazei de finanțare a LRT.
47. Legea nr. XV-618 a fost adoptată și a intrat în vigoare chiar înainte de începutul exercițiului bugetar (2026), ceea ce înseamnă că bugetul pentru 2026 fusese deja elaborat. Potrivit LRT, aceste modificări au echivalat cu o reducere structurală și pe termen lung a finanțării, fără a exista dovezi privind o necesitate fiscală excepțională sau o criză economică care să justifice modificarea modelului de finanțare existent în această manieră, iar o astfel de justificare nu a fost prezentată în mod convingător în dezbaterile parlamentare.
48. Comisia de la Veneția observă că articolul 5 alin. (3) din EMFA impune Lituaniei, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, obligația de a se asigura că procedurile de finanțare a furnizorilor de servicii publice de media „se bazează pe criterii transparente și obiective stabilite în prealabil” și că aceste proceduri garantează resurse financiare adecvate, sustenabile și previzibile, corespunzătoare îndeplinirii și dezvoltării misiunii de serviciu public. „Aceste resurse financiare trebuie să fie de natură să protejeze independența editorială a furnizorilor de servicii publice de media.”
49. În Europa, serviciile publice de media sunt finanțate în principal din surse publice, utilizând unul sau o combinație dintre următoarele modele: taxă de licență (contribuție universală per gospodărie), contribuție bazată pe venit sau impozit afectat serviciilor

publice de media, finanțare din bugetul de stat (direct din bugetul general).⁴⁴ Sistemele mixte, precum cel din Lituania, sunt frecvente, combinând o sursă publică principală cu alte surse publice și/sau venituri din publicitate ori alte activități comerciale.

50. Potrivit analizei comparative realizate de Observatorul European al Audiovizualului,⁴⁵ există variații semnificative în Europa în ceea ce privește durata și previzibilitatea finanțării serviciilor publice de media. În unele state, finanțarea este stabilită în principal anual prin procesul bugetar general, chiar și în prezența taxei de licență (de exemplu, Italia, Spania, Croația). În altele, legislația prevede cadre multianuale sau mecanisme bazate pe formule care stabilesc finanțarea pe mai mulți ani (de exemplu, Germania, Finlanda, Suedia). Un al treilea grup combină decizii bugetare anuale cu parametri structurali, precum taxe de licență indexate sau cadre de referință ori contracte multianuale care asigură un anumit grad de continuitate (de exemplu, Franța, Regatul Unit). Abordări diferite există și în evaluarea adecvării finanțării: unele state utilizează evaluări multianuale pentru susținerea planificării pe termen mediu (de exemplu, Austria, Germania), în timp ce altele aprobă bugetele anual prin proceduri parlamentare, fie prin simplă aprobare anuală (de exemplu, Cipru, România), fie în combinație cu parametri sau angajamente politice stabilite în prealabil (de exemplu, Norvegia, Danemarca).
51. Potrivit standardelor Consiliului Europei, se recomandă asigurarea unei finanțări stabile, sustenabile, transparente și adecvate, pe bază multianuală, pentru serviciile publice de media, în vederea garantării independenței acestora față de presiuni externe (a se vedea pct. 31 de mai sus). În Preambulul său (Considerentul 31), EMFA exprimă, de asemenea, o preferință pentru decizii de finanțare multianuale, pentru a reduce riscul influenței nejustificate legate de negocierile bugetare anuale, recunoscând totodată competența statelor membre în materie de finanțare și principiul constituțional al bugetelor anuale. Pentru a contracara riscurile asociate ciclurilor anuale de finanțare, unele sisteme prevăd evaluări ex ante ale adecvării finanțării sau permit furnizorilor de servicii publice de media să constituie fonduri de rezervă pentru a amortiza fluctuațiile financiare sau reducerile bugetare (de exemplu, Spania, Croația, Ungaria, România).
52. Date comparative recente (EBU 2026)⁴⁶ indică faptul că, în pofida creșterii semnificative a finanțării serviciilor publice de media din Lituania în ultimii ani, nivelurile de finanțare rămân sub media europeană. În 2024, finanțarea totală a serviciilor publice de media din Lituania a reprezentat aproximativ 0,09% din PIB, sub media EBU de 0,14%, iar finanțarea per capita a fost redusă, aproximativ 2,05 euro pe lună per cetățean, situând Lituania în eșalonul inferior al finanțării serviciilor publice de media în

---

⁴⁴ Uniunea Europeană de Radiodifuziune, [Raport privind finanțarea serviciilor publice de media](#), 9 februarie 2026.

⁴⁵ Observatorul Audiovizual European (Consiliul Europei), [Raport privind guvernanta și finanțarea serviciilor publice media](#), 22 iulie 2025

⁴⁶ Uniunea Europeană de Radiodifuziune, Raport privind finanțarea serviciilor publice de media, 9 februarie 2026, Op. Cit. A se vedea, de asemenea, Uniunea Europeană de Radiodifuziune (2026). Atlasul serviciilor publice de media: un ghid vizual de referință (Media Intelligence Service).

Europa. Aceasta arată că, deși creșterea recentă a finanțării reprezintă o ameliorare în termeni absoluți, ea nu a fost suficientă pentru a reduce diferența față de sistemele de servicii publice de media mai bine finanțate din Europa.

53. Comisia reamintește că, într-un mediu favorabil libertății de exprimare, serviciile publice de media „trebuie să fie în măsură să își îndeplinească misiunea într-o manieră eficientă, transparentă și responsabilă. O condiție prealabilă pentru aceasta este ca ele însele să beneficieze de independență garantată prin lege și reflectată în practică”,⁴⁷ iar mecanismele de finanțare nu trebuie utilizate pentru a exercita presiune asupra conținutului editorial sau autonomiei instituționale. Măsurile care subminează sustenabilitatea financiară a unui radiodifuzor public pot ridica, prin urmare, probleme în temeiul articolului 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care impune statelor obligații pozitive de a crea condiții favorabile pluralismului mass-media și radiodifuziunii publice independente. Atunci când un stat instituie un sistem de radiodifuziune publică, acesta își asumă obligații pozitive în temeiul articolului 10 de a-i proteja independența și de a asigura condiții adecvate pentru funcționarea sa. CtEDO a statuat că statul trebuie să instituie un cadru legislativ care să garanteze pluralism autentic, independență editorială și protecție împotriva presiunilor politice și economice.⁴⁸ Comisia consideră, prin urmare, că măsurile care subminează aceste garanții — fie prin finanțare, fie prin guvernanță — pot constitui o neîndeplinire a acestor obligații pozitive.
54. Comisia de la Veneția subliniază că nu este rolul său să examineze formula de finanțare sau să stabilească dacă o anumită alocare bugetară este adecvată pentru funcționarea unui serviciu public de radiodifuziune. Mai degrabă, Comisia evaluează dacă procesul prin care sunt adoptate deciziile privind finanțarea respectă obligațiile pozitive ale statului, în temeiul articolului 10 din CEDO, de a garanta pluralismul autentic, independența editorială și protecția împotriva presiunilor politice și economice. Articolul 5 alineatul (3) din EMFA prevede în mod expres obligația statelor membre de a asigura o finanțare adecvată, sustenabilă și previzibilă pentru mass-media de serviciu public, obiectiv care poate fi realizat doar dacă această finanțare este garantată prin procese decizionale corespunzătoare. În consecință, în situația în care autoritățile naționale consideră necesară revizuirea finanțării mass-mediei de serviciu public — fie ca parte a reducerilor bugetare generale din sectorul public, fie ca răspuns la presiuni fiscale — asemenea ajustări trebuie realizate printr-un proces care să permită o evaluare adecvată a impactului acestora, în special asupra capacității instituției de a-și îndeplini mandatul de serviciu public în era digitală. Un astfel de proces trebuie, de asemenea, să includă consultări reale și efective cu radiodifuzorul (a se vedea paragraful 31 de mai sus), inclusiv în ceea ce privește elaborarea formulei de finanțare, și să ofere instituției

---

⁴⁷ A se vedea CM/Rec(2018)1, op. cit., punctul 1.5. A se vedea, de asemenea, CM/Rec(2012)1, op. cit., para. 26.

⁴⁸ Manole și alții, op. cit., punctele 99-100.

un termen suficient pentru a-și adapta planificarea bugetară și programarea în mod corespunzător.

55. Comisia consideră că, în speță, niciuna dintre condițiile menționate mai sus nu a fost îndeplinită. Autoritățile au introdus modificări fundamentale ale formulei de finanțare prin Legea nr. XV-618 — inclusiv un îngheț nominal de trei ani și reduceri permanente ale alocărilor — fără realizarea unei evaluări de impact, fără consultări reale și fără acordarea unei perioade de tranziție care să asigure previzibilitatea. Aceste modificări au fost introduse cu două săptămâni înainte de adoptare și au intrat imediat în vigoare la începutul exercițiului bugetar, moment la care LRT își elaborase deja bugetul pentru 2026 în baza cadrului anterior. Rapiditatea procesului legislativ și absența unei implicări reale a LRT au privat radiodifuzorul de posibilitatea de a-și adapta planificarea, creând un risc previzibil ca acesta să nu dispună de resursele necesare pentru a-și îndeplini misiunea de serviciu public. Aceste constrângeri financiare nu pot fi analizate izolat de modificările privind guvernanta examinate mai jos, întrucât presiunea financiară și diminuarea garanțiilor privind revocarea pot, în combinație, să sporească vulnerabilitatea LRT la influențe politice
56. În mediul de securitate dificil al Lituaniei, caracterizat prin manipulare informațională externă persistentă și amenințări hibride, astfel cum au raportat mai mulți interlocutori, LRT joacă un rol esențial în combaterea dezinformării. Prin urmare, Comisia consideră că trebuie acordată o atenție deosebită pentru a se asigura că LRT rămâne finanțată adecvat și contribuie, alături de alte instituții finanțate din bugetul de stat, la efortul general de consolidare a apărării naționale (a se vedea pct. 20 de mai sus).
57. În acest context, Comisia de la Veneția recomandă realizarea unei evaluări cuprinzătoare a modelului de finanțare al LRT, inclusiv o analiză a impactului modificărilor recente asupra capacității LRT de a-și îndeplini în mod eficient misiunea de serviciu public. Această evaluare ar trebui realizată în consultare strânsă cu LRT, în primul rând, precum și cu alte părți interesate relevante, în vederea revizuirii alin. (5) al articolului 19 din Legea privind LRT pe baza rezultatelor acestei evaluări.

C. Procedura de revocare a Directorului General

58. Comisia de la Veneția ia act de modificarea pragului de vot pentru revocarea Directorului General de la „nu mai puțin de jumătate” (Proiectul de lege nr. XVP-1052) la „mai mult de jumătate” (Proiectul de lege nr. XVP-1119). Consiliul LRT este compus din 12 membri. În temeiul Proiectului de lege nr. XVP-1052, revocarea Directorului General putea fi adoptată cu șase voturi din douăsprezece, ceea ce însemna că o egalitate de voturi ar fi fost soluționată prin votul decisiv al Președintelui Consiliului. Proiectul de lege nr. XVP-1119 ridică cerința la „mai mult de jumătate”, adică un minimum de șapte voturi, trecând astfel de la un prag care permitea revocarea fără existența unei majorități efective la o majoritate simplă autentică. Proiectul de lege nr. XVP-1119 — anterior examinat în procedură urgentă, dezbătut în Seimas, amânat (procedura urgentă fiind

ulterior abandonată) și în prezent analizat de grupul de lucru — propune mai multe modificări ale procedurii de numire și revocare a Directorului General al LRT. Acestea includ: (a) reducerea pragului de vot pentru revocare de la o majoritate de două treimi la o majoritate simplă a tuturor membrilor Consiliului; (b) introducerea votului secret pentru numire și revocare; (c) stabilirea unor noi temeuri de revocare; (d) aplicarea normelor modificate față de Directorul General în funcție.

1. Pragul de vot

59. Comisia observă că notele explicative care însoțesc Proiectele de lege nr. XVP-1052 și nr. XVP-1119 susțin că actuala cerință de două treimi este „foarte ridicată” și poate, în practică, să facă „imposibilă” revocarea, chiar și în cazuri de „lipsă autentică de încredere” sau de „probleme grave în cadrul organizației”. Se argumentează că o majoritate simplă de peste jumătate din totalul membrilor Consiliului ar asigura „un echilibru între stabilitate și responsabilitate” și ar permite adoptarea deciziilor „mai eficiente”. Departamentul juridic al Seimasului a contestat în mod direct această justificare, observând că cerințele privind majorități mai ridicate sunt stabilite tocmai pentru a asigura stabilitatea, pentru a proteja conducerea instituțională împotriva volatilității politice și pentru a garanta independența. Departamentul juridic a subliniat, de asemenea, că revocarea — spre deosebire de numire — constituie o restrângere a dreptului la muncă, pentru care o majoritate mai ridicată este, de regulă, justificată. În absența unor exemple concrete în notele explicative privind situații de blocaj în Consiliu sau cazuri în care comportamente necorespunzătoare nu ar fi putut fi abordate în cadrul normativ existent, Departamentul juridic a pus sub semnul întrebării dacă reducerea propusă este „justificată și necesară”.⁴⁹
60. Comisia de la Veneția a abordat anterior chestiuni privind majoritățile calificate și mecanismele de depășire a blocajelor în contextul alegerii de către parlament a judecătorilor/președinților curților constituționale sau supreme, a membrilor consiliilor judiciare, a procurorilor generali, a membrilor consiliilor procurorilor, a organelor independente și a avocaților poporului. Comisia a subliniat că majoritatea calificată este menită să asigure un acord larg și un compromis. Din acest motiv, majoritatea calificată este în mod normal cerută în domeniile cele mai sensibile, în special la alegerea titularilor unor funcții, pentru a împiedica majoritatea politică de moment să controleze numirile și pentru a proteja titularul funcției de influența majorității politice.⁵⁰
61. Potrivit standardelor Consiliului European, scurtarea mandatului conducerii ar trebui să fie posibilă doar în circumstanțe foarte limitate și clar definite și nu trebuie utilizată pentru a exercita influență politică sau de altă natură asupra funcționării serviciilor publice de

---

⁴⁹ [CDL-REF\(2025\)053](#), pag. 10.

⁵⁰ Comisia de la Veneția, [CDL-PI\(2025\)023](#), Compilație actualizată a avizelor și rapoartelor Comisiei de la Veneția referitoare la majoritățile calificate și mecanismele anti-blocaj în legătură cu alegerea de către parlament a judecătorilor/președinților curților constituționale și supreme, a procurorilor generali, a membrilor consiliilor judiciare și a procuraturilor, a organismelor independente/apolitice și a ombudsmanilor, punctele 6-7.

media.⁵¹ EMFA consolidează această poziție în considerentul (28) al preambulului său, identificând ingerința guvernamentală în revocarea conducerii serviciilor publice de media ca un factor care „afectează negativ accesul la servicii media independente și imparțiale, aducând atingere astfel dreptului la libertatea de exprimare consacrat la articolul 11 din Cartă”.⁵² Articolul 5 alin. (2) din EMFA prevede în mod corespunzător că deciziile de revocare înainte de expirarea mandatului pot fi adoptate „numai în cazuri excepționale”, atunci când persoana în cauză nu mai îndeplinește condițiile stabilite în prealabil, trebuie să fie temeinic motivate și trebuie să fie supuse controlului jurisdicțional.⁵³ Lipsa unor garanții suficiente în această privință riscă să expună furnizorii de servicii publice de media la ingerințe politice în linia editorială și în guvernanta.⁵⁴ În acest context, cerințele privind cvorumul și modalitățile de vot joacă un rol important (deși adesea subestimat). Comisia reamintește, de asemenea, că revocarea înainte de expirarea unui mandat fix constituie o ingerință mai gravă în independența instituțională decât numirea și necesită, prin urmare, garanții substanțiale și procedurale mai solide.

62. O analiză limitată a legislației naționale a statelor membre ale Consiliului Europei, realizată de Secretariat pe baza surselor publice disponibile,⁵⁵ arată că praguri diferite de majoritate sunt aplicate pentru revocarea anticipată a directorilor generali ai radiodifuzorilor publici. O majoritate simplă sau absolută este cerută, între altele, în Albania, Armenia, Bulgaria, Croația, Danemarca, Franța, Georgia, Irlanda, Țările de Jos, Polonia, România, Slovacia și Slovenia. Unele sisteme impun majorități calificate, precum două treimi (de exemplu, Austria, Belgia – Valonia, Cehia, Estonia, Ungaria, Letonia, Luxemburg, Spania), trei cincimi (60%) pentru revocarea Directorului General al ZDF în Germania sau trei pătrimi pentru numirea și revocarea Directorului General al BHRT în Bosnia și Herțegovina. Pragurile mai ridicate decât majoritatea simplă sunt, în general, înțelese ca mecanisme de limitare a influenței majorităților politice conjuncturale și de încurajare a unui consens mai larg. Totuși, eficiența acestor cerințe este strâns legată de componența și independența organului decident. Majoritățile calificate funcționează ca o garanție reală numai atunci când membrii organului respectiv beneficiază de securitatea mandatului, mandatele sunt eșalonate și structurile

---

⁵¹Recomandarea CM/Rec(2012)1, op. cit., apendice, articolele 14-15; a se vedea, de asemenea, Observatorul European al Audiovizualului, Guvernanta și independența mass-mediei de serviciu public, IRIS Plus 2022, p. 28 (care menționează că numirile în funcții de rang înalt „ar trebui să fie scurtate numai în circumstanțe foarte limitate și definite și nu ar trebui niciodată să fie «utilizate pentru a exercita influență politică sau de altă natură asupra funcționării mass-mediei de serviciu public»). A se vedea, de asemenea, Recomandarea nr. R(96)10 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind garantarea independenței serviciilor publice de radiodifuziune, adoptată la 11 septembrie 1996, Anexă, secțiunile I-II.

⁵² EMFA, op. cit., Recital 28.

⁵³ Ibidem., Articolul 5(2).

⁵⁴ Ibidem., Recital 28 („În cazul în care nu există garanții sau acestea sunt insuficiente, există riscul unei interferențe politice în linia editorială sau în guvernanta mass-mediei publice”).

⁵⁵ A se vedea Observatorul Audiovizual European: Guvernanta și independența mass-mediei publice – publicațiile din 2022 și 2025. A se vedea, de asemenea, [tabelul](#) de urmărire privind guvernanta și finanțarea mass-mediei publice, precum și [baza de date privind legislația în domeniul mass-mediei](#) a Platformei europene a autorităților de reglementare (EPRA).

decisionale sunt suficient de pluraliste pentru a preveni dominarea de către un singur actor politic.

63. Trebuie remarcat că, într-un număr semnificativ de state membre, majoritatea necesară pentru revocarea Directorului General nu este reglementată în legislația primară.
64. Comisia de la Veneția observă că pragul introdus prin proiectele de modificare — majoritate simplă din totalul membrilor Consiliului — deși nu este cel mai redus standard posibil (deoarece necesită majoritatea tuturor membrilor, nu doar a celor prezenți și votanți), reprezintă totuși o reducere semnificativă față de majoritatea calificată actuală. În cadrul unui astfel de prag, revocarea ar putea fi adoptată cu o marjă care reflectă componența politică actuală a autorităților de numire, mai degrabă decât un consens larg privind deficiențe grave de performanță. Problema nu constă în nivelul absolut al pragului, analizat izolat — aranjamente comparabile existând în mai multe state membre ale Consiliului Europei — ci în direcția și efectul modificării propuse: diminuarea unei garanții existente într-un context în care celelalte garanții ale independenței instituționale nu au fost consolidate corespunzător. CtEDO a abordat o problemă conexă în cauza *Manole și alții c. Republicii Moldova*, unde influența politică asupra radiodifuzorului public a fost exercitată prin înlocuirea conducerii cu persoane loiale guvernului și prin control strict asupra activității editoriale. Curtea a constatat că cadrul legislativ era deficitar, întrucât nu oferea garanții suficiente împotriva controlului conducerii superioare a Teleradio - Moldova și, implicit, a politicii editoriale de către organul politic al guvernului, și a reținut că statul nu și-a îndeplinit obligația pozitivă prevăzută la articolul 10 de a institui un cadru legislativ și administrativ adecvat pentru garantarea pluralismului efectiv al mass-mediei.⁵⁶ În opinia Comisiei, reducerea pragului de revocare, coroborată cu celelalte modificări examinate, creează un risc structural ca deciziile de revocare să fie motivate de considerente politice, inclusiv dezacorduri privind pozițiile editoriale, mai degrabă decât de circumstanțe excepționale care ar justifica încetarea anticipată a mandatului.
65. În plus, prin reducerea semnificativă a pragului pentru revocarea anticipată, modificarea ar putea expune Directorul General la presiuni politice directe și ar putea crea un efect de descurajare în exercitarea atribuțiilor sale. Un Director General care poate fi revocat prin majoritate simplă a Consiliului ar deveni mai vulnerabil la solicitări sau instrucțiuni din partea celor capabili să formeze o astfel de majoritate și, în orice caz, ar putea fi plasat sub o presiune constantă de a evita decizii editoriale sau manageriale care i-ar putea nemulțumi.
66. În acest context, Comisia recomandă menținerea cerinței actuale privind majoritatea calificată pentru revocarea Directorului General, ca garanție esențială împotriva

---

⁵⁶CtEDO, *Manole și alții împotriva Moldovei*, op. cit., para. 111.

politicării. Comisia recunoaște preocuparea exprimată în cadrul consultărilor potrivit căreia o majoritate calificată ar putea fi dificil de obținut în practică, generând riscul unui blocaj instituțional. Totuși, răspunsul adecvat la această preocupare nu este reducerea pragului — ceea ce ar slăbi protecția împotriva revocărilor motivate politic — ci instituirea unui mecanism eficient de depășire a blocajului (*anti-deadlock mechanism*).⁵⁷ Un asemenea mecanism ar trebui să asigure că, în cazul în care majoritatea calificată nu este atinsă într-un termen rezonabil, este declanșată o procedură structurată pentru soluționarea situației.

67. Prin urmare, Comisia recomandă autorităților lituaniene să ia în considerare introducerea unui mecanism de depășire a blocajului care să realizeze un echilibru adecvat între, pe de o parte, asigurarea funcționării efective a organelor de guvernare ale LRT și, pe de altă parte, menținerea unor garanții robuste împotriva ingerințelor politice nejustificate în procedura de revocare a Directorului General.

2. Modalitatea de vot

68. Proiectul de lege nr. XVP-1119 propune introducerea votului secret atât pentru numirea, cât și pentru revocarea Directorului General al LRT. Notele explicative susțin că votul secret ar proteja membrii Consiliului împotriva „presiunilor externe, influenței politice sau organizaționale” și ar permite adoptarea deciziilor „în conformitate cu propria conștiință și judecată profesională”, în timp ce votul deschis în chestiuni sensibile „ar putea restrânge libertatea membrilor de a vota în mod obiectiv”.

69. Notele explicative afirmă, de asemenea, că votul secret „nu afectează în sine în mod negativ procesele democratice și nu încalcă niciun principiu democratic”, ci, dimpotrivă, „consolidează încrederea în procesul decizional al Consiliului” și „sporește transparența procedurii”. În evaluarea sa anticorupție, Serviciul Special de Investigații (SIS) a considerat că votul secret nu ar elimina riscul presiunilor externe asupra membrilor Consiliului; dimpotrivă, ar împiedica identificarea și gestionarea eventualelor conflicte de interese, ar exclude posibilitatea evaluării dacă deciziile au fost adoptate în conformitate cu principiile obiectivității și imparțialității și ar face imposibilă determinarea eventualei influențe exercitate prin acorduri ne transparente. SIS a subliniat că deciziile de o asemenea importanță pentru societate și interesul public trebuie adoptate cât mai transparent posibil și că membrii Consiliului, în calitate de reprezentanți ai publicului care acționează în interesul LRT și al societății în ansamblu, ar trebui să fie public responsabili și răspunzători pentru deciziile adoptate. Prin urmare, SIS și-a exprimat înțelegerea că obiectivul declarat de protejare a membrilor Consiliului împotriva presiunilor externe ar putea fi atins prin introducerea votului secret.

---

⁵⁷ Comisia de la Veneția, [CDL-PI\(2023\)018](#). Compilație a avizelor și rapoartelor Comisiei de la Veneția referitoare la majoritățile calificate și mecanismele anti-blocaj în legătură cu alegerea de către Parlament a judecătorilor Curții Constituționale, a procurorilor generali, a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și ai Consiliului Superior al Procurorilor și a Ombudsmanului.

70. În cadrul întâlnirii cu delegația Comisiei de la Veneția, unii membri ai Consiliului LRT au susținut că votul secret le-ar proteja mai bine independența față de autoritățile care i-au numit, argumentând că, dacă autoritățile de numire pot observa modul în care membrii desemnați de ele votează, ar putea încerca să influențeze voturile ulterioare. În schimb, alți membri ai Consiliului LRT au susținut că votul secret nu ar elimina presiunile externe, ar împiedica identificarea și gestionarea conflictelor de interese și ar submina transparența procesului decizional în chestiuni de importanță publică majoră.
71. Comisia observă că LRT are experiență cu ambele modele de vot. Versiunea anterioară a Legii privind LRT, înainte de modificările din iunie 2024, prevedea votul secret. Schimbarea către votul deschis a fost introdusă, potrivit informațiilor primite, în urma unor încercări nereușite de alegere a unui nou Director General prin vot secret: două voturi au rezultat în egalitate (șase voturi pentru, șase împotriva). La acel moment, articolul 12 alin. (3) din Legea privind LRT prevedea că hotărârile Consiliului se adoptă cu mai mult de jumătate din totalul membrilor Consiliului, iar în caz de egalitate, președintele ședinței avea vot decisiv. Totuși, acest mecanism al votului decisiv nu a putut fi aplicat la alegerea Directorului General, deoarece regulamentele Consiliului LRT impuneau desfășurarea alegerii prin vot secret. Exercitarea votului decisiv ar fi presupus dezvăluirea intenției de vot a președintelui, compromițând secretul votului. În consecință, în cazul egalității de voturi din 2023, singura soluție posibilă a fost organizarea unui nou vot.
72. Comisia de la Veneția recunoaște că atât votul deschis, cât și cel secret are avantaje și dezavantaje. Pe de o parte, votul deschis asigură transparența și responsabilitatea; pe de altă parte, votul secret permite utilizarea unor criterii neobiective la nivel individual. În același timp, votul secret poate proteja împotriva influențelor externe sau persecuțiilor (în special din partea autorităților de numire).
73. În ceea ce privește secretul votului în cadrul parlamentului, Comisia a arătat că principiul secretului votului are forță constituțională în cazul alegerilor prin sufragiu universal, în timp ce pentru alegerile interne din cadrul camerelor parlamentare privind numiri individuale nu a fost identificat un standard european care să impună o abatere de la practica generală a votului public.⁵⁸ În contextul numirilor judiciare, Comisia a considerat votul secret fundamental incompatibil cu cerințele de transparență, observând că „natura procesului de vot secret este aceea de a fi nemotivat” și că acesta „permite ca votul să fie influențat de considerații extrinseci – neîntemeiate pe criterii obiective” și face „imposibilă articularea rațiunii procesului decizional”.⁵⁹ Comisia

---

⁵⁸ Comisia de la Veneția, [CDL-AD\(2007\)034](#), Sumar al raportului privind secretul votului în contextul alegerilor parlamentare, para. 33.

⁵⁹ În același timp, Comisia a făcut distincție între acest context și alegerile interne între colegi, cum ar fi alegerea președinților instanțelor de către judecătorii aceleiași instanțe, în cazul cărora a susținut votul secret ca mijloc de protejare a persoanelor împotriva presiunilor ierarhice. Cu toate acestea, Comisia observă că raționamentul care stă la baza acestor din urmă recomandări este specific contextului judiciar, în care preocuparea este protejarea independenței interne a judecătorilor împotriva presiunilor ierarhice din cadrul instanței. A se vedea Comisia de la

consideră că aceste principii, dezvoltate în contextul numirilor judiciare, sunt aplicabile cel puțin în aceeași măsură, procedurilor de revocare. Dacă transparența este necesară la conferirea unui mandat, pentru a asigura că decizia se bazează pe criterii obiective, aceasta este cu atât mai necesară la retragerea mandatului, întrucât revocarea anticipată constituie o ingerință mai gravă în independența titularului și comportă un risc mai mare de a fi motivată politic.

74. Practicile privind revocarea directorilor generali ai serviciilor publice de media variază. În unele state, votul secret este prevăzut de legislație (Albania, Armenia, Cehia, Germania, România, Slovacia) sau consacrat în practică (Danemarca). În altele, votul deschis este prevăzut de lege (Austria, Bulgaria, Croația, Polonia, Slovenia). Într-un al treilea grup de state, legislația nu specifică dacă votul trebuie să fie deschis sau secret (Franța, Italia, Spania, Portugalia, Finlanda, Suedia, Regatul Unit).⁶⁰
75. Comisia constată că această analiză comparativă limitată nu permite identificarea unei „bune practici” uniforme. Din perspectiva statului de drept, aspectul esențial nu este dacă votul trebuie să fie deschis sau secret în sine, ci dacă ansamblul cadrului de guvernare — incluzând criteriile de numire, garanțiile procedurale, obligația de motivare și posibilitatea controlului jurisdicțional — oferă protecție adecvată împotriva deciziilor arbitrare sau motivate politic, asigurând totodată responsabilitatea adecvată. Modalitatea de vot reprezintă un element în cadrul acestui ansamblu și trebuie evaluată împreună cu celelalte garanții aplicabile.
76. În ceea ce privește Lituania, Comisia observă că, deși Legea nu stabilește în mod expres o cerință privind independența sau imparțialitatea membrilor Consiliului LRT, atât articolul 2, cât și articolul 3 prevăd că LRT este o „instituție publică independentă” care își întemeiază activitatea pe principii precum legalitatea, imparțialitatea, obiectivitatea, neutralitatea politică și independența. Rezultă că Consiliul, în calitate de cel mai înalt organ colegial al LRT (articolul 10 alin. (1)), este ținut de aceste principii. Comisia de la Veneția observă că Legea prevede totuși o serie de garanții menite să asigure independența membrilor Consiliului față de autoritățile care îi numesc: un model pluralist de numire, prevăzut la articolul 10 alin. (2), care împarte numirile în mod egal între Președinte, Seimas (cu cerința ca doi dintre cei patru membri numiți de acesta să

Veneția, [CDL-AD\(2019\)009](#), Georgia – Opinie urgentă privind selecția și numirea judecătorilor Curții Supreme, para. 33 și 36, [CDL-AD\(2014\)031](#). Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Direcției pentru Drepturile Omului (DHR) din cadrul Direcției pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului European, privind proiectul de lege pentru modificarea Legii organice privind instanțele generale din Georgia, para. 84, [CDL-AD\(2017\)018](#). Opinia privind sistemul judiciar din Bulgaria, para.81; [CDL-AD\(2014\)031](#). Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Direcției pentru Drepturile Omului (DHR) din cadrul Direcției pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) a Consiliului European, privind proiectul de lege pentru modificarea Legii organice privind instanțele generale din Georgia, para. 84.

⁶⁰ A se vedea Observatorul Audiovizual European: Guvernarea și independența mass-mediei publice – publicațiile din [2022](#) și [2025](#). A se vedea, de asemenea, [tabelul](#) de urmărire privind guvernarea și finanțarea mass-mediei publice, precum și [baza de date privind legislația în domeniul mass-mediei](#) a Platformei europene a autorităților de reglementare (EPRA), *op. cit.*

provină din candidați propuși de opoziție) și patru organizații ale societății civile; un regim cuprinzător de incompatibilități, prevăzut la articolul 10 alin. (4), inclusiv suspendarea obligatorie a calității de membru al unui partid politic; temeuri de încetare anticipată a mandatului prevăzute la articolul 10 alin. (5), niciunul dintre acestea neincluzând pierderea încrederii sau dezacordul cu pozițiile membrului; un mandat de șase ani, care depășește ciclul parlamentar; și autonomia decizională deplină a Consiliului, ale cărui decizii sunt obligatorii pentru toate celelalte organe ale LRT (articolul 11 alin. (3)), fără niciun drept de veto, de revizuire sau de instrucțiune din partea autorităților desemnate.

77. În același timp, Comisia de la Veneția observă că Legea nu prevede în mod expres că membrii Consiliului își exercită mandatul ca persoane independente și nici nu interzice autorităților care i-au numit să le adreseze instrucțiuni. Membrii nou-numiți ai Consiliului LRT au obligația de a suspenda, și nu de a înceta, eventuala calitate de membru al unui partid politic; nu este prevăzută nicio perioadă de „cooling-off” (perioadă de carență) pentru foștii titulari de funcții politice; iar deciziile privind încetarea anticipată a mandatului membrilor Consiliului rămân în competența autorității care i-a numit, fără a fi prevăzut un control independent sau jurisdicțional, ceea ce creează riscul ca temeiurile enumerate — precum pierderea „reputației ireproșabile” — să fie instrumentalizate. În plus, posibilitatea reînnoirii mandatului pentru un al doilea termen consecutiv de către aceeași autoritate de numire poate crea un stimulent pentru membrii Consiliului de a menține o relație favorabilă cu instituțiile care i-au desemnat, preocupare care este mai acută atunci când autoritatea de numire este un organ politic.

78. Prin urmare, Comisia de la Veneția recomandă ca, în conformitate cu Recomandarea CM/Rec(2012)1 a Comitetului de Miniștri, Legea să fie completată cu o garanție expresă potrivit căreia membrii Consiliului își exercită mandatul în mod independent, în nume personal, fără a primi instrucțiuni din partea autorităților care i-au numit, precum și cu garanții procedurale adecvate — inclusiv criterii de revocare clar definite și obiective (a se vedea mai jos), obligația motivării deciziilor (a se vedea mai jos) și posibilitatea unui control independent sau jurisdicțional efectiv (a se vedea mai jos) — împotriva revocărilor motivate politic. Comisia a recomandat deja menținerea cerinței majorității calificate pentru revocarea Directorului General. Introducerea unor asemenea garanții suplimentare ar face acceptabil votul deschis.

79. Pe de altă parte, dacă se decide introducerea votului secret, acesta ar trebui să fie însoțit, suplimentar, de procese-verbale cuprinzătoare ale deliberărilor Consiliului, care să fie puse la dispoziția Directorului General.

3. Temeiurile de revocare

80. Proiectul de lege nr. XVP-1119 înlocuiește actuala referire la „pierderea încrederii” cu două temeuri specifice pentru revocarea Directorului General: (a) îndeplinirea

necorespunzătoare a funcțiilor Directorului General prevăzute la articolul 14 din Legea privind LRT; sau (b) neaprobarea raportului anual de activitate al LRT de către Consiliu.

81. În notele explicative se menționează că temeiul existent de revocare, bazat pe „interesul public”, este „nedefinit juridic, ușor susceptibil de manipulare” și nu permite evaluarea obiectivă a performanței Directorului General. În schimb, acestea propun ca revocarea să se întemeieze pe neîndeplinirea corespunzătoare a funcțiilor statutare sau pe neaprobarea raportului anual de activitate, temeiuri prezentate drept „criterii clare, vizibile și obiective”, care ar asigura luarea deciziilor „pe baza rezultatelor efective ale performanței, și nu a unor concepte abstracte”. Notele explicative mai susțin că aceste modificări ar proteja Directorul General împotriva „deciziilor nefondate sau politizate”, consolidând în același timp capacitatea de supraveghere a Consiliului.
82. Departamentul juridic al Seimasului a considerat această motivare neconvingătoare. Făcând trimitere la doctrina constituțională privind independența instituțională dezvoltată de Curtea Constituțională a Lituaniei, Departamentul juridic a subliniat că Directorul General este numit prin concurs public – nu pe baza încrederii politice – ceea ce creează o așteptare legitimă de exercitare a întregului mandat legal. Revocarea înainte de expirare trebuie, prin urmare, să aibă la bază temeiuri clar stabilite, de exemplu atunci când Directorul General nu mai întrunește cerințele prescrise sau când rămânerea în funcție ar împiedica în mod obiectiv realizarea sarcinilor LRT. Departamentul juridic a concluzionat că temeiul propus al „îndeplinirii necorespunzătoare” este, contrar celor afirmate în notele explicative, insuficient definit: din cauza caracterului său subiectiv și nedefinit, chiar și o abatere minoră sau nesemnificativă de la îndatoriri ar putea fi calificată formal drept îndeplinire necorespunzătoare. Prin urmare, acest temei nu poate fi considerat obiectiv sau suficient pentru a justifica revocarea. Legea ar trebui fie să precizeze circumstanțele care constituie încălcări grave ori substanțiale, fie să impună Consiliului obligația de a demonstra că menținerea în funcție nu ar asigura realizarea sarcinilor LRT — cerințe care lipsesc din modificările propuse.
83. Comisia de la Veneția reamintește că cadrul juridic care guvernează serviciile publice de media „ar trebui să stipuleze clar independența editorială și autonomia lor instituțională”,⁶¹ că „numirile sunt făcute pentru un termen determinat, care poate fi redus doar în circumstanțe limitate și definite prin lege – care nu ar trebui să includă diferențe privind pozițiile editoriale sau deciziile editoriale”,⁶² și că „deciziile privind revocarea conducătorului managementului sau a membrilor consiliului de administrație al furnizorilor de servicii publice de media înainte de expirarea mandatului trebuie să fie motivat în mod corespunzător, pot fi luate numai în cazuri excepționale, atunci când aceștia nu mai îndeplinesc condițiile necesare pentru exercitarea atribuțiilor potrivit unor

⁶¹ Recomandarea [nr. R\(96\)10](#) *op. cit.*, Guideline I.

⁶² CM/Rec(2012)1, *op. cit.*, para. 27.

criterii stabilite în prealabil la nivel național, trebuie să fie supuse unei notificări prealabile către persoanele vizate și trebuie să includă posibilitatea controlului jurisdicțional”.⁶³

84. Comisia observă că articolul 14 din Legea privind LRT nu precizează care eșecuri sau ce grad de gravitate ar justifica revocarea anticipată și nici nu definește ce constituie o îndeplinire „necorespunzătoare”. Această formulare deschisă creează riscul unei interpretări largi și arbitrare, incompatibile cu cerințele securității juridice și previzibilității, și reduce în mod efectiv pragul pentru încetarea anticipată, sub nivelul circumstanțelor excepționale, care ar împiedica în mod obiectiv îndeplinirea sarcinilor LRT.
85. În timpul vizitei delegației, mai mulți interlocutori și-au exprimat îngrijorarea că formulările vagi, imprecise din proiectul de lege, precum referirile la îndeplinirea „necorespunzătoare” a atribuțiilor care nu sunt definite în acesta, pot conduce, în practică, la interpretări imprevizibile și extinse. Comisia reamintește că textele juridice trebuie redactate într-un limbaj simplu, clar și inteligibil și că principiul previzibilității impune ca legea să fie formulată cu suficientă precizie pentru a permite celor vizați să își corecteze conduita și să își organizeze afacerile în consecință. O dispoziție legală trebuie, prin urmare, să fie previzibilă atât sub aspectul efectelor sale juridice, cât și faptice, astfel încât aplicarea sa să nu depindă de interpretări subiective sau arbitrare.⁶⁴ Comisia dorește să sublinieze că formulările vagi și imprecise, precum referirile la îndeplinirea „necorespunzătoare” a atribuțiilor, care nu sunt definite în proiectul de lege, creează un risc semnificativ de interpretare imprevizibilă și extinsă în practică, generând insecuritate juridică și subminând obligația pozitivă a statului „de a institui un cadru legislativ și administrativ adecvat”.
86. Prin urmare, Comisia recomandă să se stabilească criterii clare și obiective pentru revocarea anticipată a Directorului General al LRT, limitate la circumstanțe excepționale, și să se asigure că orice decizie de revocare este motivată în mod corespunzător și supusă unui control jurisdicțional efectiv.
87. Referitor la al doilea temei de revocare, Comisia observă că rapoartele anuale de activitate includ, de regulă, evaluări ale deciziilor de programare, priorităților editoriale și opțiunilor strategice. Transformarea neaprobării unui asemenea raport într-un temei autonom de revocare ridică două îngrijorări interdependente. În primul rând, creează riscul ca Directorul General să poată fi revocat pe baza dezacordului Consiliului cu privire la deciziile editoriale sau de programare, ceea ce ar face dificilă concilierea cu principiul că temeiurile de revocare nu trebuie să includă dezacorduri privind pozițiile editoriale sau deciziile editoriale. În al doilea rând, și mai grav, Consiliul ar putea pur și simplu să refuze aprobarea raportului anual ca mijloc indirect de revocare a Directorului General, indiferent de conținutul ori calitatea reală a raportului. În lipsa unor garanții

---

⁶³ Articolul 5(2) al EMFA.

⁶⁴ Lista de verificare actualizată privind statul de drept, Benchmark A.I., Certitudinea juridică, paragrafele 48-50.

adevrate, acest temei de revocare poate submina caracterul pe termen determinat al numirii și poate crea un mecanism de ingerință editorială indirectă.

88. Comisia recomandă excluderea neaprobării raportului anual de activitate ca temei pentru revocarea anticipată a Directorului General.

4. Domeniul temporal de aplicare al proiectelor de modificare

89. Comisia de la Veneția observă că intrarea în vigoare a Proiectului de lege nr. XVP-1119 era prevăzută pentru 1 ianuarie 2026. Proiectul de lege nu conține dispoziții tranzitorii care să limiteze aplicarea sa la Directorii Generali numiți după intrarea în vigoare. Prin urmare, modificările s-ar aplica Directorului General aflat în funcție.

90. În evaluarea sa anticorupție, Serviciul Special de Investigații (SIS) a remarcat că, pentru a asigura transparența legislativă și pentru a evita riscuri potențiale de corupție, modificările privind statutul juridic al conducătorilor entităților din sectorul public, de regulă, nu ar trebui să producă efecte în timpul mandatului în curs, ci mai degrabă de la începutul unui nou mandat. Aplicarea unor noi temeiuri de revocare unui titular aflat în funcție ar crea un precedent viciat din perspectiva factorului anticorupție, ar sugera că legislația este îndreptată împotriva unei persoane specifice, nu orice reprezintă o reformă sistemică, și ar putea expune procesul la riscuri de influență politică sau de reglementare „croită” (*tailored regulation*). În consecință, SIS a recomandat ca noile dispoziții privind revocarea să intre în vigoare numai la sfârșitul mandatului actual al Directorului General

91. Comisia de la Veneția, făcând trimitere la Lista sa actualizată de verificare privind statul de drept, reamintește că, în dreptul civil și administrativ, retroactivitatea poate afecta în mod negativ drepturi și interese juridice (excepțiile se aplică numai în domeniile financiar și fiscal, dacă sunt justificate de interesul public și sunt conforme cu principiul proporționalității).⁶⁵

92. În timpul vizitei în țară, mai mulți interlocutori au indicat că anumite părți ale publicului percep modificările ca fiind îndreptate împotriva actualului Director General. Indiferent dacă această percepție este sau nu exactă, aplicarea retroactivă a unor norme mai puțin protective ar crea aparența unei legislații *ad personam* și ar submina încrederea în stabilitatea conducerii serviciului public de media.

93. Comisia reamintește că, în cauza *Baka*, CtEDO a constatat o încălcare a articolului 10 din CEDO, reținând că exista *prima facie* o dovadă a unei legături cauzale între exercitarea de către reclamant a libertății sale de exprimare și încetarea prematură a

---

⁶⁵ 64 *Ibidem*, para. 59.

mandatului său de Președinte al Curții Supreme.⁶⁶ CtEDO a constatat, de asemenea, o încălcare a articolului 6 alin. 1 din CEDO, reținând că modificările legislative în cauză erau îndreptate împotriva unui grup specific de persoane clar identificabile, membri judecătorești ai Consiliului Național al Magistraturii, și că scopul lor principal era de a elibera din funcțiile deținute în cadrul acestui organ. „A fost o modificare legislativă unică care a pus capăt *ex lege* mandatului stabilit constituțional al membrilor judecătorești ai CNM. Curtea a statuat deja că legile care sunt îndreptate împotriva unor persoane concrete sunt contrare statului de drept”.⁶⁷

94. Comisia reamintește că aranjamentele de guvernare pentru serviciile publice de media, inclusiv procedurile de numire și revocare a conducerii superioare, trebuie concepute astfel încât să minimizeze riscul manipulării politice. În special, Comisia reiterează că procedurile de numire și revocare a Directorului General al LRT trebuie concepute astfel încât să minimizeze riscul influenței politice nejustificate asupra conducerii radiodifuzorului public.⁶⁸ Inspirându-se în această privință din principiile privind protecția independenței judiciare, Comisia consideră că principiul de bază — potrivit căruia numirile pe termen determinat în instituții independente trebuie protejate împotriva încetării premature prin modificări legislative țintite, în special atunci când asemenea modificări par motivate de nemulțumirea față de modul în care titularul funcției și-a exercitat atribuțiile — este aplicabil, *mutatis mutandis*, guvernării serviciilor publice de media. Ambele contexte implică instituții a căror independență față de ingerințele politice este esențială pentru buna lor funcționare într-o societate democratică: în cazul sistemului judiciar, pentru a garanta statul de drept; în cazul radiodifuziunii publice, pentru a proteja pluralismul mass-media și dreptul publicului de a primi informații independente. Comisia reamintește, de asemenea, că serviciile publice de media joacă un rol particular într-o societate democratică, contribuind la o dezbatere publică informată și exercitând o funcție de supraveghere publică (*public watchdog*) în raport cu cei aflați la putere. Acest rol presupune nu doar libertate editorială, ci și condiții instituționale care să permită serviciilor publice de media să funcționeze fără presiuni sau influențe nejustificate. Prin urmare, măsurile care afectează guvernarea sau finanțarea unui radiodifuzor public trebuie evaluate cu o atenție deosebită, întrucât pot avea implicații asupra capacității acestuia de a-și îndeplini această funcție în mod eficient și independent. Comisia subliniază, în consecință, că, dacă modificările procedurii de revocare sunt considerate necesare, acestea ar trebui aplicate pentru viitor — adică numai Directorilor Generali numiți după intrarea în vigoare a modificărilor.

⁶⁶CEDO, Baka împotriva Ungariei [GC], no. [20261/12](#), 23 iunie 2016, paras 148-149.

⁶⁷CEDO, Grzęda împotriva Poloniei [GC], no. [43572/18](#), 15 martie 2022, para. 299.

⁶⁸A se vedea Comisia de la Veneția, [CDL-AD\(2015\)015](#), Avizul privind legislația în domeniul mass-media (Legea CLXXXV privind serviciile media și mass-media, Legea CIV privind libertatea presei și legislația privind impozitarea veniturilor din publicitate ale mass-media) din Ungaria, punctele 65, 79-80 și 86-88; Recomandarea CM/Rec(2012)1 op. cit., anexă, Principii directoare; Recomandarea nr. R (96) 10 a Comitetului de Miniștri, op. cit., anexă, secțiunile II, III și V; articolul 5 alineatul (2) din Legea europeană privind libertatea mass-media.

95. În opinia Comisiei de la Veneția, aplicarea prospectivă reprezintă nu doar o chestiune de tehnică legislativă, ci și o garanție substanțială, care asigură că modificările procedurilor de revocare sunt înțelese ca reforme sistemice de aplicare generală, și nu ca măsuri care vizează un titular concret al funcției. O asemenea abordare ar păstra integritatea procesului legislativ, ar proteja independența conducerii serviciului public de media și ar alinia proiectul de lege la standardele europene consacrate.
96. Prin urmare, Comisia recomandă ca orice proceduri revizuite de revocare să se aplice numai Directorilor Generali numiți după intrarea în vigoare a modificărilor, evitând astfel apariția unei legislații *ad personam*.

V. Concluzie

97. La solicitarea Directorului General al Radioului și Televiziunii Naționale Lituaniene (LRT), Comisia de la Veneția a Consiliului Europei a evaluat proiectul de lege nr. XVP-618 privind reducerea finanțării LRT și proiectele de lege nr. XVP-1052 și nr. XVP-1119 privind procedura de revocare a Directorului General al LRT.
98. În ceea ce privește procesul legislativ, Comisia constată că procedura prin care au fost examinate și adoptate modificările la Legea privind LRT generează dubii în ceea ce privește conformitatea lor cu bunele practici europene în materie de legiferare democratică. Modificările privind finanțarea prevăzute de Legea nr. XV-618 au fost prezentate cu doar două săptămâni înainte de adoptare, fără un memorandum explicativ revizuit sau o evaluare a impactului, și au intrat în vigoare chiar înainte de începutul exercițiului bugetar 2026. Proiectul de lege nr. XVP-1119 privind procedura de revocare a fost accelerat în cadrul procedurii de urgență, deși aceasta este rezervată circumstanțelor excepționale, potrivit Statutului Seimasului. Procesul nu a respectat până în prezent cerințele prevăzute în Lista actualizată de verificare privind statul de drept, potrivit cărora procedurile legislative trebuie să fie eficiente, transparente, incluzive și democratice și că reformele majore trebuie excluse din procedurile de urgență. Comisia subliniază că orice propuneri legislative rezultate ar trebui examinate prin procedura parlamentară ordinară, cu o analiză temeinică, o evaluare a impactului și consultări cu actorii naționali relevanți.
99. În ceea ce privește amendamentele referitoare la finanțarea LRT, Comisia consideră că aceste modificări au fost adoptate fără realizarea unei evaluări a impactului, fără consultări reale și semnificative cu LRT și fără instituirea unei perioade de tranziție, contrar cerințelor privind asigurarea unei finanțări adecvate, sustenabile și previzibile, precum și obligațiilor pozitive ale statului în temeiul articolului 10 din CEDO de a proteja pluralismul mass-media și independența editorială. Asigurarea unei capacități financiare suficiente pentru ca radiodifuzorul public să își poată îndeplini misiunea este cu atât mai importantă în contextul mediului de securitate vulnerabil al Lituaniei și al provocărilor tot mai mari semnalate în legătură cu manipularea și ingerința informațională străină (FIMI).

100. În ceea ce privește pragul de vot, Comisia constată că reducerea cerinței de la două treimi la o majoritate simplă ar crea un risc de revocări motivate politic, ceea ce ar fi incompatibil cu obligația pozitivă a statului în temeiul articolului 10 din CEDO. În ceea ce privește modalitatea de vot, Comisia constată că garanțiile principale nu rezidă în alegerea între votul deschis și votul secret ca atare, ci în combinația dintre temeiurile de revocare clar definite, pragurile ridicate de majoritate și garanțiile procedurale efective. În ceea ce privește temeiurile de revocare, Comisia constată că „îndeplinirea necorespunzătoare a funcțiilor statutare” este insuficient definită, iar transformarea neaprobării raportului anual de activitate într-un temei de revocare creează riscul de a permite eliberarea din funcție pe baza unor dezacorduri editoriale. În plus, absența unor dispoziții tranzitorii denotă că modificările se aplică retroactiv Directorului General aflat în exercițiul funcției.

101. Având în vedere aspectele pe care modificările (proiectate) urmăresc să le reglementeze, standardele existente și circumstanțele particulare descrise mai sus, Comisia de la Veneția consideră importantă analiza efectului cumulativ potențial al modificărilor la Legea privind LRT, atât într-un context mai restrâns, cât și într-un context mai larg. Deși fiecare set de măsuri ridică probleme distincte, interacțiunea lor necesită o atenție deosebită, întrucât constrângerile financiare și modificările aranjamentelor de guvernare pot influența în mod conjugat condițiile în care radiodifuzorul public își desfășoară activitatea. Măsurile care slăbesc cumulativ garanțiile financiare și instituționale ale LRT riscă să submineze capacitatea acestuia de a-și îndeplini rolul și sunt, prin urmare, dificil de conciliat cu obligația pozitivă a statului, în temeiul articolului 10 din CEDO, de a acționa ca garant suprem al pluralismului mass-media. Luate împreună, constrângerile financiare și modificările propuse privind guvernarea pot crea condiții care sporesc vulnerabilitatea la presiuni politice și autocenzură, în loc să consolideze responsabilitatea.

102. Având în vedere cele de mai sus, Comisia de la Veneția formulează următoarele recomandări principale și notează că recomandări detaliate suplimentare se regăsesc în textul prezentei Opinii:

A. Să se efectueze o analiză temeinică, o evaluare a impactului și consultări cu actorii naționali relevanți pentru continuarea procesului legislativ aflat în curs.

B. Să se modifice alineatul (5) al articolului 19 din Legea privind LRT referitor la finanțare, pe baza unei evaluări cuprinzătoare, realizate în strânsă consultare cu LRT și cu alte părți interesate vizate, pentru ajustarea modelului actual de finanțare care ar permite LRT să își îndeplinească în mod eficient misiunea de serviciu public.

C. Să se mențină cerința actuală privind majoritatea calificată pentru revocarea Directorului General și să se examineze posibilitatea introducerii unui mecanism eficient de depășire a blocajului (*anti-deadlock mechanism*).

D. Să se introducă garanții suplimentare de independență:

să se completeze Legea cu o garanție expresă, potrivit căreia membrii Consiliului își exercită mandatul în mod independent, în numele său, cu interdicția de a primi instrucțiuni din partea autorităților care i-au numit, precum și cu garanții procedurale adecvate — inclusiv criterii de revocare clar definite și obiective, cerința motivării deciziilor și posibilitatea unui control independent sau jurisdicțional efectiv (a se vedea punctul E de mai jos) — împotriva revocărilor motivate politic;

În cazul în care se introduce votul secret, acesta ar trebui să fie însoțit, pe lângă garanțiile menționate mai sus, de procese-verbale cuprinzătoare ale deliberărilor Consiliului, care să fie puse la dispoziția Directorului General.

E. Să se stabilească criterii clare și obiective pentru revocarea anticipată a Directorului General al LRT, limitate la circumstanțe excepționale, asigurându-se că orice decizie de revocare este motivată în mod corespunzător și supusă unui control jurisdicțional efectiv; să se elimine neaprobarea raportului anual de activitate ca temei pentru revocarea anticipată a Directorului General.

F. Să se asigure că orice proceduri revizuite de revocare se aplică numai Directorilor Generali numiți după intrarea în vigoare a modificărilor, evitându-se astfel aparența unei legislații *ad personam*.

103. Comisia de la Veneția rămâne la dispoziția LRT și a autorităților lituaniene pentru asistență suplimentară în această materie.